

RandKrant

MAANDBLAD VOOR DE INWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

januari 2012 | jaargang 16 | #1

Directeur Plantentuin Jan Rammeloo

'Schaarse middelen dwingen je creatief te zijn'

Schoolpopulatie verschuift van Brussel naar Rand

Schuiven met inburgering en integratie

Sector vreest hervormingen

Met kokos zit je goed

+ AGENDA

Figuranten in de hoofdrol

While things can change, musical van Koen De Preter
en Maria Ibarretxe

i

Tamara De Bruecker uit Groot-Bijgaarden werd vorige maand door Nicolas Lardot aangeduid om **deketting** voort te zetten. Tamara is commercieel directeur bij De Lijn.

Vloeiend van Rand naar stad

‘De Rand is een intrigerende zone. De meeste mensen wonen hier graag, er is veel te doen. Je vindt er natuur en cultuur, maar ook mooie dorpen en het is wat rustiger dan de stad.’

‘Onze twee kinderen gaan naar school in het Sint-Pieterscollege en de Poelboschool in Jette. De mogelijkheden voor kinderen in de Rand zijn groot, maar wij pendelen tussen de Rand en de hoofdstad: de scouts van Jette, voetbalclub Ritterclub in Jette en Dilbeek Sport in Dilbeek, sportkampen tijdens de vakantie in Meise en Dilbeek en zwemclub Aart in Meise. We tekenen elk jaar ook present op de autoloze zondag in Brussel.’ ‘Ik ben afkomstig van Schoten, heb mijn jeugd doorgebracht in Nieuwenrode en ben dan naar Gent getrokken. Ik studeerde handelsingenieur aan de Vrije Universiteit Brussel en na vele jaren in verschillende gemeenten van Brussel gewoond te hebben, hebben we ten slotte een huis gebouwd in Groot-Bijgaarden. We hebben dus lang en graag in steden gewoond, maar de Rand is ook leuk. Het is rustiger, al neemt de drukte wel toe en wordt er ook steeds meer bijgebouwd. De Rand is warmer dan de stad. Je voelt dat de omgang met elkaar anders is. De stad is anoniemer. Hier in onze wijk babbelen we met mekaar. Goedendag zeggen tijdens een wandeling is normaal. We doen ook een straatfeest en dat maakt de sociale cohesie toch hechter. Je legt hier makkelijker contacten.’

‘Toch gaan we ook graag naar Brussel: op restaurant, naar theater of winkelen en leuker kopen in de diverse wijken. Ik ervaar de overgang van de Rand naar de stad als iets vloeiend. Het stopt niet plots aan de grens. De overgang gebeurt natuurlijk, geleidelijk. Kiezen tussen de Rand of Brussel wil ik niet doen: ik ga ook graag op restaurant in de Rand, of met het gezin wandelen of fietsen, of naar een voorstelling in een van de cultuurcentra. Op vlak van de mobiliteit is er nog werk aan de winkel. De wegen beginnen dicht te slibben en dat heeft zijn weerslag op de kwaliteit van de leefomgeving, zowel in de Rand als in Brussel.’

‘Brussel was vroeger zeer fietsonveilig, maar heeft een grote inhaalbeweging gemaakt. De Rand is op dat vlak stilletjes aan het bijbenen, maar ook daar is nog veel werk te doen. Initiatieven zoals het herstel van trage wegen zijn zeer lovenswaardig, net zoals het initiatief om het oude huisje Mostinckx in Sint-Martens-Bodegem te renoveren, een van de laatste lemen huisjes.’

TEKST Joris Herpol ■ FOTO Filip Claessens

i

In onze rubriek **deketting** laten we elke maand een bekende of minder bekende inwoner uit de Rand aan het woord over de dingen die hem of haar bezighouden. Hij of zij duidt de volgende randbewoner aan die de ketting voort mag zetten.

inhoud

AGENDA BINNENIN

13

Grimbergen verhoogt toegankelijkheid

12 Schoolpopulatie verschuift

Scholieren uit de Rand kiezen steeds minder voor secundaire scholen in Brussel. Tegelijkertijd trekken de scholen in de Vlaamse Rand meer Brusselse leerlingen aan. Dat is een trendbreuk, want de rollen waren lange tijd omgekeerd. Bovendien verandert het inschrijvingsbeleid in de Brusselse secundaire scholen.

26 Met kokos zit je goed

Sedete is een jong meubelbedrijf uit Dilbeek. Het ontwerpt vooral zitmeubelen uit kokosvezels. De stijl is strak en functioneel. 'Het is op en top biologisch, natuurlijk materiaal. Heel duurzaam', zegt stichter Stef Desmet. Hij vindt het fascinerend hoe je van natuurlijk afval afbreekbare commerciële producten kunt maken.

EN

28 Tekeningen van onschatbare waarde

In ons laatste artikel over *Verborgene schatten* bezochten we het FeliXart Museum in Drogenbos. Het beschikt over 1.600 tekeningen van schilder Felix De Boeck die nog nooit werden tentoongesteld. De Boeck heeft bovendien eigen origineel werk overschilderd. Ook die verborgen schatten wil het museum in de toekomst tonen.

FR

- 02 ■ deketting
- 06 ■ vanassetotzaventem
- 09 ■ mijngedacht
- 16 ■ bouwwerk
- 24 ■ opstap
- 25 ■ huizentuinen
- 26 ■ natuurlijk
- 29 ■ kwestievensmaak
- 30 ■ nachtkijker
- 32 ■ gemengdegevoelens

colofon

RandKrant verschijnt maandelijks op 188.000 exemplaren voor de inwoners van de Vlaamse Rand rond Brussel. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant | **Realisatie** vzw 'de Rand' | **Hoofredactie** Geert Selleslach | **Eindredactie en coördinatie** Ingrid Laporte | **Vormgeving** Jansen & Janssen, Gent | **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve | **Druk** Roularta, Roeselare | **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, fax 02 767 57 86, e-mail randkrant@derand.be, website www.derand.be | **Verantwoordelijke uitgever** Jan de Bock, Departement Diensten voor Algemeen Regeringsbeleid, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel | **Uit** in de Rand wordt gerealiseerd met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Gemeenschap.

Schuive

Mensen van buitenlandse afkomst Nederlands aanleren en uitleggen hoe onze maatschappij in elkaar steekt, bevordert hun integratie. Dat is meer en meer nodig, zeker in een regio als de Rand die aan een snel tempo internationaliseert. Nu staan er hervormingen van de integratiesector op til. De sector is bezorgd.

TEKST Bart Claes ■ FOTO Filip Claessens

Vlaams minister Geert Bourgeois (N-VA) wil de integratiecentra, de onthaalbureaus en de sociale tolken vertaaldiensten in Vlaanderen onderbrengen in één agentschap. In Vlaams-Brabant vallen deze werkingen nu onder de bevoegdheid van het provinciebestuur. De provincie vreest dat het beleid voor anderstaligen en minderheden onder de hele operatie zal lijden. Ook in de Rand.

De Vlaamse Regering keurde al in juli 2011 de conceptnota van minister Bourgeois goed, maar het protest wakkert nu pas goed aan. De minister wil de integratie- en inburgeringssector grondig hervormen. Vandaag betaalt de Vlaamse overheid toelagen aan acht integratiecentra, acht onthaalbureaus, acht sociale tolk- en vertaaldiensten en het Kruispunt Migratie-Integratie. Volgens de minister komt deze versnippering de werking niet ten goede.

Hij brengt al deze organisaties onder in een nieuw Vlaams Agentschap Inburgering en Integratie. De steden Gent en Antwerpen en de provincie Limburg worden daarin niet opgenomen en mogen wel hun eigen koers varen. Volgens de minister hebben deze steden en de provincie Limburg de bestuurskracht en de expertise om zelf het Vlaams inburgering- en integratiebeleid vorm te geven.

In Vlaams-Brabant betekent dit dat het onthaalbureau, het provinciaal integratiecentrum en de sociale tolk- en vertaaldienst overgeheveld worden van het provinciale naar het Vlaamse niveau. Wat doen deze organisaties? Een onthaalbureau helpt mensen van vreemde origine om een inburgeringstraject te doorlopen, met een cursus Nederlands, maatschappelijke oriëntatie, loopbaanoriëntatie en trajectbegeleiding. Het provinciaal integratiecentrum bevordert de integratie van minder-

heden in de samenleving, door bijvoorbeeld het allochtone verenigingsleven te ondersteunen, infosessies over actuele thema's in te richten en zo meer. De sociale tolk- en vertaaldienst stelt tolken ter beschikking van openbare diensten en organisaties uit de welzijnssector zodat ook mensen die het Nederlands niet begrijpen, geholpen kunnen worden.

'Rampzalig'

De provincie vindt de overheveling van deze drie diensten maar niets. 'Het is rampzalig voor onze minderhedenwerking en druist in tegen de wensen en verzuchtingen die leven in Vlaams-Brabant', reageert Karin Jiroflée (SPA), gedeputeerde voor diversiteit en gelijke kansen. Volgens haar loont de provinciale aanpak. 'Onder impuls van de provincie Vlaams-Brabant steeg het aantal gemeenten met een lokale integratiedienst van drie naar zeven, terwijl nog vier andere gemeenten een erkenning aanvroegen.'

Het onthaalbureau zag het aantal inburgeringscontracten verviervoudigen van 400 in 2006 naar 1.700 dit jaar. 'De beste resultaten worden gehaald op plaatsen waar er een sterke provinciale sturing is, in Limburg en bij ons', stelt Jiroflée. 'Ik stel vast dat Vlaams minister Bourgeois wel een uitzondering maakt voor Limburg maar Vlaams-Brabant over het hoofd ziet. We pleiten er voor om

n met inburgering en integratie

de inburgering- en integratiesector stevig in te bedden in de provinciale structuren. Wie kan er immers beter de link leggen tussen welzijn, gelijke kansen, tewerkstelling, jeugd, sport, cultuur, huisvesting of onderwijs?’

‘Meer synergie’

Een loos argument, vindt Vlaams minister Geert Bourgeois. ‘De provincie reageert vanuit de huidige provinciale taakstelling’, reageert hij. ‘Maar na de interne staatshervorming die er aankomt, zal de provincie niet meer bevoegd zijn voor persoonsgebonden materies zoals onderwijs en welzijn. Bovendien maakt de provincie zelf de synergie niet tussen inburgering, integratie en sociaal tolken, terwijl ze zelf de uitvoerder is. Binnen het nieuwe agentschap zal deze synergie er wel zijn.’

Dat Vlaams-Brabant net als Limburg een eigen werking verdient, weerlegt Bourgeois, ook al verschilt de context van de Rand met die van de rest van het land. ‘Alle regio’s in Vlaanderen hebben een eigen context. In West-Vlaanderen zijn er heel veel Franstaligen, net als aan de kust. Zuid-Oost-Vlaanderen wordt geconfronteerd met een instroom vanuit Brussel. Mechelen is al even multicultureel als Gent. En ga zo maar door. Uiteraard zullen we bij de operationalisering van de strategische doelstellingen rekening houden met elke context, maar ik wil net versnippering tegen gaan, niet verder versnipperen.’

Huis van het Nederlands

Het Huis van het Nederlands helpt anderstaligen die Nederlandse taalles willen volgen op weg door samen te zoeken naar de meest geschikte cursus. In Vlaanderen en Brussel zijn er acht Huizen van het Nederlands: in elke Vlaamse provincie en nog telkens een in Antwerpen, Gent en Brussel. De Huizen worden op hun eigen vraag niet opgenomen in de hervorming omdat ze de sterke band met het (volwassenen)onderwijs willen behouden. Ze worden wel samen met de consortia voor volwassenenonderwijs omgevormd tot ‘centra voor leerloopbaanbegeleiding’.

‘Onze hoofdtaak blijft, al wordt de opdracht verruimd naar andere volwassenencursussen. Het *merk* Huis van het Nederlands blijft bestaan’, legt Sarah Auwerx, coördinatrice van het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant, uit. ‘In onze provincie verzorgt het Huis ook taalpromotie in nauwe samenwerking met vzw ‘de Rand’, en het helpt overheden en bedrijven bij het voeren van een taalbeleid. In de Rand blijven taalpromotie en taalbeleid een opdracht van vzw ‘de Rand’, voor de rest van de provincie wordt dit overgeheveld naar het nieuwe Agentschap Inburgering en Integratie. We hopen dat de huidige expertise en de goede samenwerkingsverbanden op het terrein in de toekomst gevrijwaard zullen blijven.’

Wat doet een integratiedienst?

Het *provinciale integratiecentrum* (PRIC) valt vandaag nog onder de directie sociaal beleid van de provincie Vlaams-Brabant. Het centrum begeleidt organisaties en verenigingen die zich openstellen voor mensen van een etnisch-culturele minderheid. Het gaat dan om allochtonen, vluchtelingen en asielzoekers, woonwagengebwoners en mensen zonder wettig verblijf. Het helpt gemeenten bij de uitwerking van een minderhedenbeleid en ondersteunt lokale integratiediensten bij hun werking. De provincie geeft in deze context ook subsidies aan gemeenten die projecten uitwerken die de sociale cohesie verbeteren. Het PRIC heeft medewerkers in Leuven en in drie regionale steunpunten: Hageland (Diest – Tienen), Midden-Brabant (Vilvoorde – Zaventem) en Zuidwest Brabant (Halle – Asse). Hoe deze werking er onder het nieuwe, Vlaamse agentschap zal uitzien, valt af te wachten.

Een *lokale integratiedienst* geeft het minderhedenbeleid op gemeentelijk niveau vorm. Niet elke gemeente heeft een eigen integratiedienst, maar er zijn steeds meer gemeenten in de Rand die dat wel hebben. Asse, Vilvoorde, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw en ook Halle hebben er een, andere gemeenten – onder meer Dilbeek – starten een werking op. Een gemeente met een integratiedienst kan rekenen op Vlaamse subsidies indien ze aan enkele wettelijke verplichtingen voldoet. Zo moet ze onder meer de eigen gemeentelijke diensten ondersteunen in hun omgang met etnisch-culturele minderheden. Vooral hoe de gemeentelijke ambtenaren omgaan met anderstaligheid is daarbij belangrijk. Een andere taak is het informeren van de bevolking, bijvoorbeeld door sensibiliseringscampagnes rond diversiteit en taal te voeren. Ook het overleg met de doelgroep behoort tot het takenpakket, zoals bijvoorbeeld lokale allochtonenverenigingen stimuleren te participeren in de maatschappij.

DE Verschiebungen bei Einbürgerung und Integration

Personen ausländischer Herkunft das Niederländische zu lehren und ihnen darzulegen, wie unsere Gesellschaft funktioniert, fördert deren Integration. Dies ist in zunehmendem Masse erforderlich, ganz gewiss in einem Gebiet dem dem Rand, der sich in raschem Tempo internationalisiert. Es stehen nunmehr Reformen des Integrationssektors ins Haus. Der Sektor ist besorgt. Der flämische Minister Geert Bourgeois (N-VA) will die Integrationszentren, die Empfangsbüros und die sozialen

Dolmetsch- und Übersetzungsdienste in Flandern in einer einheitlichen Agentur unterbringen. In Flämisch-Brabant fallen diese Bereiche derzeit in die Zuständigkeit der Provinzverwaltung. Die Provinz weist darauf hin, dass der aktuelle Betrieb erfolgreich verläuft, und befürchtet, dass die Politik für Anderssprachige und Minderheiten unter diesem gesamten Vorgang leiden wird. Auch im Rand. Doch der Minister ‘will gerade der Zersplitterung entgegenwirken’.

Natuur en landbouw gaan samen

MERCHTEM In Merchtem gaan natuurbeschermers en landbouwers voortaan op een duurzame manier samenwerken. Op initiatief van de gemeentelijke landbouwraad werd een speciaal charter uitgewerkt. 'Op die manier willen we vermijden dat natuur, milieu en landbouw met elkaar in conflict komen. In het verleden was er af en toe wrevel tussen landbouwers en natuurverenigingen omdat ze niet op de hoogte waren van elkaars plannen', legt Alain De Cré, voorzitter van Natuurpunt Merchtem uit. 'Voortaan gaan we duidelijke afspraken maken en zo aantonen dat landbouw en natuurbescherming hand in hand kunnen gaan.' ■ TD

Ondanks rijkdom toch

VLAAMS-BRABANT Onze provincie telt 11 van de 20 rijkste gemeenten van België, maar de kloof tussen arm en rijk is nergens zo groot. Dat blijkt uit een studie in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant. De inwoners van het industriële gebied rond de Zennevallei verdienen beduidend minder dan de inwoners in andere gemeenten van Vlaams-Brabant. 'Vlaams-Brabant heeft de naam een rijke

De Rand becijferd

VLAAMSE RAND De studiedienst van de Vlaamse Regering heeft een nieuw cijferboek over de Vlaamse Rand voorgesteld. Het boek bevat gegevens over onder meer de bevolking, economie, cultuur, mobiliteit en criminaliteit in de 19 gemeenten van de Rand. Het cijferboek is een belangrijk instrument bij het uitstippelen van een specifiek beleid in de regio, zowel voor de Vlaamse Regering als voor de gemeenten. Uit de bevolkingsprognoses blijkt dat de verwachte groei van het aantal inwoners in de Vlaamse Rand de komende tien jaar kleiner zal zijn dan in

Van hier naar daar

VLAAMSE RAND Van hier naar daar. Zo heet het nieuwe spel van vzw 'de Rand' en het Taaluniecentrum NVT dat Nederlands- en anderstaligen dichter bij elkaar moet brengen. Via het spel, dat ontwikkeld werd door het Centrum Informatieve Spelen, ervaren de spelers de moeilijkheden en frustraties die ontstaan bij contacten met een andere cultuur. 'Het doel is om spelers van een verschillende taalachtergrond met elkaar in contact te brengen en hen elkaars cultuur te leren begrijpen', legt Karen Stals van vzw

demaand ►

De bibliotheek van **Meise** installeert een bus waar je op elk moment van de dag je uitgeleende boeken kunt deponeren. Ook de bibliotheek van **Vilvoorde** heeft al zo'n inleverbus. ► **Merchtem** opent in samenwerking met de vzw Breugelkind een kinderdagverblijf in de gebouwen van Econet aan de Maurits Sacréstraat. ► De Brava-

veiling met vestigingen in **Zellik** en Kampenhout fuseert met Green Partners uit Sint-Katelijne-Waver en is de grootste witloofveiling ter wereld. ► **Dilbeek** plant tegen eind 2012 een nieuw skatepark en overdekte petanquebanen naast CC Westrand. In 2012 komt er ook een Finse looppiste aan het sportcentrum Roelandsveld. ► De provincie

hoopt dit jaar nog 375.000 bezoekers te halen in het provinciedomein van **Huizingen**. ► Het actiecomité Alternatief Hopmarkt **Asse** (AHA) tekent bij de Vlaamse Raad voor Vergunningsbetwistingen beroep aan tegen de bouwvergunning voor het Hopmarkt-project. ► Omwille van zijn uitzonderlijke sportprestaties krijgt baron Eddy

veel armoede

provincie te zijn, maar ook hier leven veel mensen in armoede. Vijftien procent van de Vlaams-Brabantse gezinnen moet het rooien met minder dan 850 euro per maand. Bijna 1 op de 10 Vlaams-Brabantse kinderen groeit op in een gezin zonder inkomen uit arbeid of pensioen', zegt Karin Jiroflée (SPA), gedeputeerde voor Diversiteit en Gelijke Kansen. 'Uit de studie blijkt ook dat het armoederisico

veel hoger is bij eenoudergezinnen, mensen van niet-Europese origine, ouderen en laag opgeleiden.' Een ander ernstig probleem is het gebrek aan sociale woningen in de provincie: 9 van de 13 Vlaamse gemeenten zonder sociale woningen liggen in Vlaams-Brabant, net daar waar de huur- en kooprijzen het hoogst zijn. Er is dus nog veel werk aan de winkel. ■ TD

de rest van het Vlaams Gewest. De bevolking in de Rand zal volgens het cijferboek stijgen met 3,4 %, in het Vlaams Gewest wordt 4,3 % verwacht. Vooral in de faciliteitengemeenten zwakt de bevolkingsgroei af. Ook opvallend is dat de Vlaamse Rand sterk achterop hinkt op het vlak van welzijnsvoorzieningen. Het aantal woonzorgcentra, serviceflats en plaatsen in de buitenschoolse opvang is er laag. Wonen in de Vlaamse Rand is anno 2011 nog altijd erg duur. Hier betaal je gemiddeld 250.000 euro voor een huis, in de rest van Vlaanderen is dat 192.000 euro. In vergelijking met tien jaar geleden is de prijs van een huis in de Vlaamse Rand gestegen met maar liefst 124 %. ■ TD

Het WoMA in Wolvertem

WOLVERTEM Wolvertem mag binnenkort prat gaan op een heuse kunstgalerij. Architect Etienne Wijns is volop bezig met de renovatie van het oude tramstation dat dateert van 1896. 'De werkzaamheden lagen 2,5 jaar stil omdat de dienst Onroerend Erfgoed niet kon leven met het feit dat een houtconstructie door beton werd vervangen, terwijl ik dat van de brandweer zo moest doen', vertelt Etienne Wijns. 'Intussen heeft de Expertencommissie van de Vlaamse Regering

beslist dat ik de renovatie toch mag voltooien. In september gaat de exoruimte op de eerste verdieping open. Beneden komt er een bar waar je ook iets kleins kan eten. Ik wil als kunstminnaar bekende kunstenaars laten exposeren, maar ook onbekend jong talent uit de streek een kans geven.' Het nieuwe kunstcentrum in Wolvertem zal WoMa heten, wat staat voor Wolvertem Modern Art, naar analogie van het MoMA, het Museum of Modern Art in New York. ■ TD

'de Rand' uit. 'Het spel is gebaseerd op een klassiek kwartet spel, maar dan net iets anders. Het speelt zich namelijk af in verschillende fases, met andere spelregels. Die staan symbool voor de confrontatie met een andere cultuur.' ■ TD

i Van hier naar daar wordt verdeeld onder de praatgroepen van Café Combiné en in de scholen voor volwassenenonderwijs. Je kunt het spel ook huren of kopen. Meer info: karen.stals@derand.be

Merckx uit Meise nu ook de Franse onderscheiding Commandeur in het Légion d'Honneur. ► Het gemeentebestuur van Asse plaatst in de stationsbuurt en aan de ondergrondse parking in Huinegem vijf bewakingscamera's. Eerder deed Asse dat al op zeven locaties in het dorpscentrum en aan het voetbalveld van Zellik. ► Sint-Pieters-

Leeuw, Wemmel en Drogenbos plaatsen bewakingscamera's langs invalswegen. ► In de leeszaal van de Kamer van Volksvertegenwoordigers is het portret van Europees voorzitter Herman Van Rompuy en inwoner van Sint-Genesius-Rode onthuld. Hij was van juli 2007 tot december 2008 voorzitter van de Kamer. Het is het veertigste portret

in de galerij van bekende volksvertegenwoordigers. ► De chiro van Kraainem houdt het een jaar voor bekeken. Er is een tekort aan leden en leiding. ► De afvalintercommunale Incovo steunt niet langer het project om één grote afvalintercommunale voor Halle-Vilvoorde op te richten. Haviland betreurt het stopzetten van de fusieplannen.

► Vlaams minister-president Kris Peeters wil 11 verlaten militaire kazernes, waaronder één in Vilvoorde en één in Zaventem, omvormen tot bedrijvzones. ► Chef-kok Jelle Fluit, van restaurant De zevende tafel in Peutie is uitgeroepen tot beste wildkok van België. ► In Strombeek komt een nieuw kinderdagverblijf in het voorma-

Den Dries wordt dienstencentrum

VILVOORDE Het buurthuis Den Dries in Houtem is omgevormd tot een dienstencentrum. Den Dries richt zich voortaan ook tot het brede publiek. 'Het buurthuis opende zo'n vier jaar geleden de deuren. Toen lag de klemtoon vooral op de kansarme bevolking. Nu wil het OCMW meer mensen in Houtem bereiken. Daarom zullen in Den Dries, zoals in de andere dienstencentra van Vilvoorde, verschillende activiteiten georganiseerd worden', vertelt buurtwerkster Els Franssens. 'Heel wat senioren hebben te weinig sociaal contact en daar willen we iets aan doen. Onze cafetaria is elke werkdag in de namiddag open voor een koffie of een spelletje kaart. In de toekomst willen we hier ook vormingsdagen organiseren, turnen voor kleuters, kooklessen en andere activiteiten. Den Dries moet een ontmoetingsplaats worden voor alle Houtemnaren.' ■ **TD**

Destelheide bes

DWORP Het Vormingscentrum Destelheide in Dworp bestaat 40 jaar. Dat het centrum in de Beerselse deelgemeente een succes is, bewijzen de cijfers. Jaarlijks wordt er 35.000 keer overnacht en worden er 114.000 maaltijden gegeten. 'Ons centrum werd gebouwd door de Vlaamse overheid en het beheer is in handen van de Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme', vertelt Lies Jacob van Destelheide. 'Het zijn vooral de hogescholen en het jeugdwerk die we hier ontvangen. Jongeren volgen bijvoorbeeld creastages en monitoren krijgen hier hun opleiding. Onze accommodatie is uniek in Vlaanderen. We hebben naast slaapkamers en een eetzaal ook

Alaboemsasa

VLAAMSE RAND Voor monitoren van spelen of jeugdbewegingen is het niet altijd evident om te gaan met kinderen die weinig of geen Nederlands spreken. Het Centrum voor Taal en Onderwijs en het productiehuis Motionmakers ontwikkelden in opdracht van de provincie en vzw 'de Rand' het vormingspakket *Alaboemsasa*. 'Het helpt begeleiders om op een positieve manier het gebruik van het Nederlands te stimuleren tijdens hun activiteiten', legt Laetitia Parmentier van het Centrum voor Taal en Onderwijs uit. 'Eén van de belangrijkste tips die we hen meegeven, is dat ze zoveel mogelijk de nadruk moeten

leggen op interactie. Een beleerend vingertje opsteken en zeggen dat ze Nederlands moeten praten, haalt weinig uit. Je boekt veel meer resultaat als je consequent in het Nederlands inpikt op conversaties die de kinderen voeren. Tips als deze moeten monitoren en begeleiders leren hoe ze op een spontane manier kunnen omgaan met meertaligheid.' *Alaboemsasa* bestaat uit een dvd en vormingsmateriaal. Op de dvd staat beeldmateriaal dat de voorbije zomer werd gemaakt op speelpleinen en bij jeugdbewegingen in de Vlaamse Rand. Thomas De Soete van StuBru sprak de tekst op de dvd in. ■ **TD**

lige klooster Sint-Jozef op het Sint-Amandsplein. ► De gemeenten **Dilbeek**, **Sint-Pieters-Leeuw**, Halle en **Beersel** overwegen een fusie van hun politiekorpsen. ► Het gemeentebestuur van **Sint-Genesius-Rode** trekt in de strijd tegen de watersnood 1 miljoen euro uit om een aantal vijvers uit te baggeren en twee wachtbekkens te bouwen. ►

De verloederde site van de voormalige papierfabriek Catala in **Huizingen** zal deels gesaneerd en gerenoveerd worden met Europees geld. ► Langs de A12 in **Meise** worden extra geluidsschermen geplaatst. ► De provincie Vlaams-Brabant tekent beroep aan tegen het mega shoppingcentrum Uplace in **Machelen**. Ook de gemeenten Vilvoorde,

Grimbergen, Leuven en Londerzeel deden dit al. ► In **Groot-Bijgaarden** krijgt het Gemeenteplein in de lente van volgend jaar een opknapping. ► In **Tervuren** zijn in elke deelgemeente grote digitale borden geplaatst waarop activiteiten en gemeentelijk nieuws wordt aangekondigd. ► De nieuwe stelplaats van De Lijn in **Overijse** is meer dan

11.000 vierkante meter. Het, omvat een onderhoudscentrum, kantoren, tank- en wasstraat en ruimte voor 46 bussen. De stelplaats kostte 6,4 miljoen euro en werd gerealiseerd via een publiek-private samenwerking (PPS). ► Singer-songwriter Niels Boutsen (19), aka Stoomboot, uit **Overijse** heeft als jongste finalist ooit de Nekka-wedstrijd gewon-

taat 40 jaar

twee grote danszalen met zwevende vloer, een muziekzaal, ateliers voor beeldende kunst en een donkere kamer. Kortom, alle infrastructuur die je maar kunt bedenken voor culturele activiteiten.' In de loop van de jaren hebben heel wat bekende artiesten een tijd in Destelheide gelogeed. Anno 2012 is dat niet anders. 'Momenteel zijn de mannen van Absynthe Mind onze *artists in residence*', verkapt Lies Jacob. 'Zij repeteren hier en testen met try-outs hun nieuw werk uit op het publiek.' Destelheide wil de komende jaren werk maken van de renovatie van de gebouwen, zodat het vormingscentrum ook in de komende decennia zijn succes kan verzilveren. ■ TD

nen. ► Na jarenlange discussies komt er in **Sint-Genesius-Rode** toch geen éénrichtingsverkeer in de Nieuwstraat en de Terheydestraat. ► De sociale woonmaatschappij Providentia wil 36 sociale huurappartementen en zes sociale koopwoningen realiseren in de verkaveling aan de Krokegemseweg in **Asse**. ■ JH

i Tom Serkeyn is journalist bij Ring-tv en violist bij de Vilvoordse muziekgroep Zakdoek. Hij is geboren in Brussel en woont in Peutie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Fatima Ualgasi, Joris Hintjens, en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

Uplace, my place?

De mens is sterfelijk, en gelukkig maar, want anders zouden we mekaar binnen de kortste keren voor de voeten lopen. Eigenlijk is dat al zo. Om je daarvan te vergewissen, hoef je niet eens naar India of China, je moet gewoon over een rijbewijs en een of ander gemotoriseerd voertuig beschikken en je met doodsvrachting op de ring rond Brussel storten. En dan beseft je het: we zijn gewoon met te veel. Zelfs als je daartegen opwerpt dat er in drie van de vier wagens en camions maar één persoon zit, meestal is dat de bestuurder, dan mag je toch op zijn minst stellen dat er te veel auto's en vrachtwagens rondrijden.

Sommigen willen de ring verbreden. Of dat veel zoden aan de dijk zal brengen, is zeer de vraag. Zelfs verkeersdeskundigen raken er maar niet uit. Hoe dan ook, de files zullen misschien niet langer worden maar wel breder, vrees ik. En wat gaat dat worden als Uplace er komt? De projectontwikkelaars van dit mastodont *goedgevoelcomplex* hopen op acht miljoen bezoekers per jaar. Volgens Uplace zullen die allemaal vlotjes in Machelen geraken, want de overheid gaat zwaar investeren in toegangswegen, ontsluitingswegen, waterwegen, luchtwegen, extra trams, treinen, autobussen, trolleybussen, enzovoort. Maar toch worden er nog 25.000 extra autobewegingen per dag verwacht. 25.000 per dag? Ach, die kunnen er nog wel bij, een kniesoor die daar over piekert! Als de eerste wat sneller doorrijdt, komt de rest ook wel op tijd.

Uplace: Machelen is voor, Vilvoorde is tegen, Leuven ook, Poperinge en Tongeren beraden zich nog over een standpunt. Voor Unizo-Vilvoorde kan het, voor Unizo-nationaal niet. De Vlaamse Regering die ..., tja de Vlaamse Regering? En de lokale bevolking, die weet het eigenlijk ook allemaal niet zo goed. Ik, residerend in Peutie, op een boog-

scheut van de steppe waar straks het nieuwe heiligdom voor hippe shoppers zal verrijzen, ik zit er niet op de wachten. Sowieso heb ik het niet erg begrepen op overdekte winkelreservaten. Toegegeven, als het regent word je er niet nat en je zal er misschien minder snel in een hondendrol stampen dan in het centrum van Vilvoorde maar ... 'ho maar', zeggen die van Uplace, 'dit wordt geen ordinair shoppingcenter maar een plek waar de bezoekers worden verwend in *belevingswinkels*'.

Een belevingswinkel? Wat moet ik me daarbij voorstellen? Als ik naar mijn beenhouwer in Vilvoorde ga, dan is dat een belevenis. Die man is een fenomeen. Hij leeft voor zijn zaak. Als een hyperactieve tv-presentator stuiert hij heen en weer achter zijn toonbank, van de vleessla naar de cervelas, van de geperste kop naar de loze vinken. Altijd oprecht benieuwd naar je doen en laten, gezegend met een surrealistische vorm van humor. Zoals zoveel beenhouwers in de streek is hij van West-Vlaamse komaf. Supporter van Cercle Brugge, maar dat proef je niet aan zijn vlees. Hij is fier op zijn *marsjandies*, en zeker op zijn paardensteak. En dat paardenvlees moet wel goed zijn anders red je het niet als slager in Vilvoorde.

Uplace, the place to be? Ik betwijfel sterk of Uplace ooit my place wordt. Want voor zover ik weet zal de grote belevingstempel in Machelen geen onderdak bieden aan een slager, laat staan aan een afstammeling van Jan Breydel die me altijd vriendelijk vraagt: 'Dag Tom, oe es dadde? Alles hoet?', en me vervolgens een stukje paard afsnijdt, waar ik nog heel wat plezier aan zal beleven.

TEKST Tom Serkeyn ■ FOTO Filip Claessens

i **Reacties?** Mail naar randkrant@derand.be

Directeur Plantentuin geeft fakkel door 'Schaarse middelen dwingen je creatief te zijn'

De Nationale Plantentuin is zonder enige twijfel een parel. Wie dat prachtige domein nog niet (her)ontdekt heeft, moet dringend eens naar Meise afzakken. De plantentuin staat aan de top van de Europese botanische tuinen, en ja, soms moet hij ook een communautair stormpje overleven.

TEKST Herman Dierickx ■ FOTO Filip Claessens

Twintig jaar is Jan Rammeloo directeur geweest van onze Nationale Plantentuin. Op 31 december trok hij de deur officieel achter zich dicht. We blikken samen terug op wat geweest is en nog even op wat komen gaat. 'In 1975 ben ik als paddenstoelen-onderzoeker van de Universiteit Gent overgestapt naar de Plantentuin in Meise, waar ik mijn werk als mycoloog kon voortzetten. In 1990 werd ik er directeur. Het was een leerrijke en positieve periode', blik Rammeloo terug. 'De laatste jaren hebben we veel geïnvesteerd om het grote publiek aan te trekken. Nu ontvangen we ongeveer 120.000 bezoekers per jaar. Dat is niet vanzelf gegaan. Eerst hebben we de ongewenste bezoekers zoals druggebruikers, vandalen en zelfs exhibitionisten buiten gehouden door het gebied af te sluiten. Daarna hebben we een zeer betaalbare ingangsprijs gevraagd. Veel mensen kunnen trouwens nog altijd gratis binnen. Betalen om binnen te mogen, was niet naar iedereen zijn zin. Ik herinner mij dat ook de toenmalige pastoor van Meise daar tegen was. Ik heb hem toen geantwoord dat een jaarabonnement op de Plantentuin minder kost dan een jaar schaalgeld voor een regelmatige kerkbezoeker. Achteraf kon hij ermee lachen.'

Infrastructuur op orde krijgen

Jan Rammeloo vindt dat het wetenschappelijk onderzoek erop vooruit is gegaan. 'Dankzij onze wetenschappelijke medewerkers – zowel Nederlandstaligen als Franstaligen – behalen we goede resultaten die internationaal gezien mogen worden. Neem ons herbarium. Tot 1990 hadden we 2,5 miljoen stukken in onze collectie. In de periode 1990-2010 zijn er daar niet minder dan een miljoen bijgekomen. Tegelijk hebben we onze bibliotheek uitgebreid

en deels gedigitaliseerd zodat ze makkelijker raadpleegbaar is.'

'Het Plantenpaleis is inmiddels vernieuwd en beantwoordt aan de Europese normen. Dat geldt nog niet voor de 52 andere gebouwen. Daar is nog veel werk aan de winkel en daar zal in de toekomst geld voor vrijgemaakt moeten worden. Ik heb heksentoeën moeten uithalen om onze bezoekersserres te vernieuwen en dat is gelukt al heeft het geen haar gescheeld of er was in 1996 een proces aangespannen tegen de Regie der Gebouwen. Inmiddels zijn ook de daken van al onze publieksskassen in orde, maar er moet nog veel gebeuren en daar zijn we nu mee bezig, in samenspraak met de Vlaamse Bouwmeester.'

De Nationale Plantentuin draaiend houden, kost geld: 8,9 miljoen euro om precies te zijn. 'Ongeveer de helft van het werkingsbudget gaat naar energie voor de vele gebouwen. Daar heb ik constant op bespaard. Met het vrijgekomen geld kunnen we andere dingen doen. In vergelijking met de plantentuin van Berlijn of Edinburgh werken we met de helft minder mensen en toch staan we in de top tien van de plantentuinen in de wereld. Daar ben ik fier op. Schaarse middelen dwingen je creatief te zijn, maar ik ben wel altijd een legalist geweest. Alles wat hier gebeurde, moest binnen het wettelijk kader vallen. Ik ben de inspecteurs van financiën dankbaar. Die mensen kennen hun werk en wisten me altijd te vertellen wat kon en wat niet. Ze hebben altijd met mij meegedacht om problemen op te lossen binnen de wettelijke mogelijkheden.'

Communautair kluwen

Op dit ogenblik is de Nationale Plantentuin nog de enige instelling die tot het federale Ministerie van Landbouw behoort. 'Ik heb

een ministeriële delegatie gekregen voor het niet-universitair personeel waardoor ik zelf de besluiten moest opstellen en ondertekenen. Als de overdracht van de Plantentuin naar Vlaanderen een feit is, zal die situatie opgeheven worden. Dan moet Vlaanderen de toekomst van de instelling invullen. Ik hoop dat het snel zal gebeuren. Er zijn wettelijke voorzieningen voor het taalkader, dat bewaard blijft. Ik vind het belangrijk dat zowel Franstaligen als Nederlandstaligen blijven samenwerken aan dezelfde projecten. Dat is noodzakelijk om onze rol als Europees onderzoeksinstituut en als educatieve

instelling te kunnen blijven waarmaken.' Ondanks het feit dat de overdracht van de Plantentuin van het federale niveau naar Vlaanderen in het verleden op zijn zachtst gezegd niet van een leien dakje liep, en eigenlijk nog altijd niet volledig rond is, heeft Rammeloo er nu een goed oog in. 'In de toenmalige overeenkomst, die er kon komen omdat er een compensatie voor de financiering van het Franstalig onderwijs aan vast hing, moesten nog een aantal eerder technische zaken verduidelijkt worden. Dat is nu gebeurd tijdens de recente besprekingen tussen de ministerpresidenten van Vlaande-

ren en Wallonië. Het Franstalige personeel zal onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap vallen; al de rest wordt Vlaamse bevoegdheid. Voor het ondersteunende personeel zal dat uitdovend zijn, voor de niveaus A en B niet. Het geld dat vrijkomt als de ondersteunende personeelsleden niet worden vervangen, mag door de Franse Gemeenschap worden geïnvesteerd in Franstalige wetenschappers van niveau A en B. Voor wat de collecties betreft, is afgesproken dat die federaal bezit blijven en voor onbepaalde duur worden uitgeleend aan Vlaanderen. Alle nieuwe collecties worden automatisch toegewezen aan Vlaanderen. Dit lijkt me de best mogelijke oplossing, die enkel zal slagen als iedereen van goede wil is.'

Voordelen van de Rand

Rammeloo woont in Humbeek, de landelijke deelgemeente van Grimbergen. De woonproblematiek in de Rand en Brussel plaatst hij in een internationaal kader. 'Of ik er aan denk te verhuizen? Nee, waarom? Ik vind het hier goed leven. De wat duurdere huizen wegen niet op tegen de levenskwaliteit en de betere salarissen van de regio. Als je de rekening maakt, valt dat alles samen heel goed mee. Vergelijk Brussel en de Rand met grootsteden als Londen, Parijs, Madrid of – waarom niet – New York, dan is Brussel een kleine stad met verhoudingsgewijs veel minder problemen. Volgens de demografische evolutie zal de bevolking de komende jaren wel snel aangroeien. Dat kan voor problemen zorgen. Ik vind het bijvoorbeeld jammer dat de Rand steeds verder wordt dichtgebouwd. Daar zou de overheid beter moeten over waken, want daardoor gaat de leefbaarheid drastisch achteruit.'

'Een ander boeiend aspect aan onze regio is het ongelooflijk rijke culturele patrimonium. Als we met de Plantentuin internationale congressen organiseren, ben ik altijd verbaasd over het geweldige aanbod van arboreta,

musea en andere bezienswaardigheden dat we kunnen aanbieden. In geen tijd kun je de koninklijke serres, het Kasteel van Gaasbeek, de rozentuin van Coloma, de arboreta van Ter-vuren en Wespelaar, de botanische tuinen van Gent en Antwerpen en de arboreta van Kalmt-hout en Bokrijk bezoeken. Waar vind je zoveel weelde zo dicht bij elkaar?'

Het leven gaat verder

'Ik wil geen schoonmoeder spelen over mijn opvolger. Natuurlijk kunnen er altijd dingen anders worden gedaan. Waarom zou dat per se slechter zijn? Ik zal mij hier nog weinig laten zien. Als ze me nodig hebben, hoor ik het wel. Het leven gaat gewoon verder. De kans is klein dat ik in een zwart gat val. Tot september 2012 geef ik nog les aan de Universiteit Antwerpen. Daarnaast ben ik actief in een aantal instellingen en verenigingen. Bovendien heb ik een grote tuin van een twintigtal are waarin ik meer zou willen doen dan nu. Mijn vrouw is plantkundige en kunstenares en zij inspireert me vanuit die wat aparte combinatie. Bovendien heb ik twee kleinkinderen en is mijn zoon directeur van het arboretum in Kalmthout. Eindelijk zal ik nu zelf mijn agenda kunnen bepalen in plaats van geleefd te worden. Dat is lang geleden.'

'Over de toekomst van de Plantentuin ben ik gerust. Mijn voorlopige opvolger heeft hier al jaren dienst. Hij heeft zich goed ingewerkt en kan de situatie aan. Op langere termijn zal veel afhangen van de definitieve directeur die eventueel van buiten de instelling kan komen. Ik hoop dat het masterplan, dat de toekomst van de Plantentuin bepaalt, zo goed mogelijk wordt uitgevoerd met wat ik noem een *voortschrijdend inzicht*. Er is een goede basis gelegd waarop verder gewerkt kan worden. In de loop van het af te leggen parkoers blijkt toch welke accenten gelegd moeten worden en hoe problemen opgelost kunnen worden. Het zal onze Plantentuin op Europese topkoers houden.'

EN Looking after Mother Nature

It was 20 years ago that Jan Rammeloo became the director of the National Botanical Garden in Meise, one of the best-performing botanical gardens in Europe. 'We have invested heavily in recent years in order to attract the general public and we now have about 120.000 visitors a year. Our scientific team has enabled us to achieve successes that have international implications. We have extended our library and renovated the Plant Palace (a series of connecting green-

houses) but there is still a lot of work to do.' It was not easy for the responsibility for the Botanical Garden to be transferred from the federal to the Flemish authorities and the process is actually still continuing to some extent but Jan Rammeloo is now upbeat about the situation. 'The present proposal strikes me as being the best possible solution. When the Botanical Garden's transfer to Flanders becomes a reality Flanders will have to give shape to the institution's future.'

Een parel van toegankelijkheid

De gemeente Grimbergen doet aardige pogingen om de toegankelijkheid van gebouwen, wegen en paden te verhogen. Het nieuwe zwembad in Strombeek is een schoolvoorbeeld van toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers. De recentste realisatie is het *Parelpad*, een bewegwijzerd wandelpad zonder hindernissen langs monumenten en bezienswaardigheden.

TEKST Gerard Hautekeur ■ FOTO Filip Claessens

Een parel is gaaf en rond, het is dus een toepasselijke naam voor een wandelpad dat toegankelijk is voor iedereen, in het bijzonder voor ouders met buggy's en rolstoelgebruikers. Langs de wandelroute van 5,5 km zijn er op drie locaties aangepaste toiletten. Wandelaars kunnen eventueel kiezen voor een kleiner traject van 1,5 of 3,5 km. 'Samen-

werking is het sleutelwoord bij de succesvolle uitwerking van het Parelpad', aldus Ingrid Hanssens (OCMW), Els Mets (gemeente) en Miet Ringoot (Eigen Thuis, een wooncentrum voor personen met een fysieke handicap). 'Het Parelpad is een gemeenschappelijke realisatie van de Werkgroep Toegankelijkheid van Eigen Thuis, de seniorenraad, een gids van de toeristische

dienst, de gemeente en het OCMW van Grimbergen. Rolstoelgebruikers hielpen het pad mee uitstippelen en adviseerden de gemeentelijke technische dienst bij de aanpassingen. De werkgroep toegankelijkheid is samengesteld uit personeelsleden en bewoners van Eigen Thuis, aangevuld met rolstoelgebruikers buiten Eigen Thuis. In die werkgroep zit veel kennis en expertise inzake toegankelijkheid.'

Pierebad

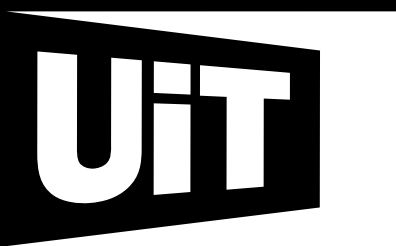
Ingrid, Els en Miet noemen ook het zwembad Piereman een toonbeeld van toegankelijkheid, uniek in Vlaanderen. 'In het hele zwembad is de toegankelijkheid op alle niveaus ingebouwd. De ingang van het zwembad is bereikbaar via een hellend vlak, de cafetaria op de eerste verdieping is toegankelijk met de lift of via een hellend vlak aan de buitenkant. Mensen met een fysieke beperking kunnen gebruik maken van alle baden, met inbegrip van het Olympisch bad en het instructiebad, dankzij de aanwezigheid van een verplaatsbare zwembadlift met tildoe. In het wellness gedeelte zijn ook de sauna, het stoombad en het bubbelbad toegankelijk gemaakt. Voorts zijn er aangepaste voorzieningen in de kleedkamer, het toilet en de douche. De werkgroep toegankelijkheid werd vanaf het prille begin intensief betrokken bij de plannen en de bouw van het zwembad. Alles is uitgetest en gecontroleerd. Zelfs in de cafetaria is het meubilair aangepast met een lagere zitplaats voor rolstoelgebruikers.

Bellend vlak

Volgens OCMW-voorzitter Trui Olbrechts (CD&V) houdt toegankelijkheid in dat je alle drempels wegwerkt die verhinderen dat mensen aan de samenleving participeren. 'Het gaat niet enkel om fysieke, maar bijvoorbeeld ook om financiële drempels voor mensen die in armoede leven. Door de aanwezigheid van Eigen Thuis is fysieke toegankelijkheid een belangrijke punt in het lokale sociale beleid.'

Ingrid, Els en Miet wijzen op andere concrete realisaties. 'De middenstandsraad in Grimbergen heeft in een overeenkomst met de voorzitter van het OCMW en de schepenen van Middenstand en Welzijn zich ertoe geëngageerd om de toegankelijkheid van de handelszaken te bevorderen. In dat toegankelijkheidscharter staat beschreven hoe je drempels kunt wegwerken door bijvoorbeeld een bel – bellend vlak – te plaatsen zodat gehandicapte personen indien nodig assistentie kunnen vragen. Jaarlijks wordt een verslag gemaakt van de bereikte resultaten. Senioren en minder mobiele personen kunnen een beroep doen op de Minder Mobielen Centrale (MMC), waarbij vrijwillige chauffeurs mensen met de eigen wagen vervoeren. De MMC werkt nauw samen met de Dienst Aangepast Vervoer van Eigen Thuis, een dienst met aangepaste wagens voor het vervoer van rolstoelgebruikers. De gemeente en het OCMW komen met de werkgroep toegankelijkheid om de twee maanden samen om alle aspecten van toegankelijkheid op te volgen.

AGENDA
JANUARI
2012

in de Rand

Heimwee naar geboortedorp

THEA
TER

Slechts dertig toeschouwers
kan **Annelies Van Hullebusch**
meenemen naar haar geboor-

tedorp. Met eenvoudige materialen bouwt ze de huizen, paden en weilanden in miniatuur na. Om haar kindertijd te herbeleven, heeft ze de medewerking van een klusjesman en een volgzzaam publiek nodig. De aanwezigen bereiken hun kijkpunt via een keukentrap. Iedereen ontvangt een boekje waarin de stambomen en gedenkprentjes van enkele dorpelingen zijn opgenomen. We leren ze met al hun eigenaardigheden kennen. Ons geduld wordt op de proef gesteld want we mogen het boekje niet doorbladeren. Als een schooljuf duidt de actrice aan welke bladzijde we mogen bekijken. Elk huisje heeft zijn kruisje! De meeste crucifixen zijn echter te vinden op het kerkhof. Via google earth ontdekt ze plekjes die voor haar verborgen waren. Dat haar huisdokter over een luxueus zwembad beschikt, verrast haar omdat hij zich steeds als een zuinig en bescheiden man voordeed. Zelf bezit ze een lapje bouwgrond, waarop ze in afwachting van een betere bestemming twee geitjes laat grazen. Maar het dorp verandert zienderogen en dat doet haar pijn. Deze poëtische voorstelling kon ze maken dankzij **Feikes Huis**, het Amsterdamse productiehuis voor poppen- en objectentheater van **Feike Boschma**. ■ LD

WO · 18 JAN · 21.00

Dorp

Feikes huis i.s.m. Annelies Van Hullebusch
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Virtuoze klanken uit een piano

MU
ZIEK

Kamermuziek
misstaat nooit
als aperitief.

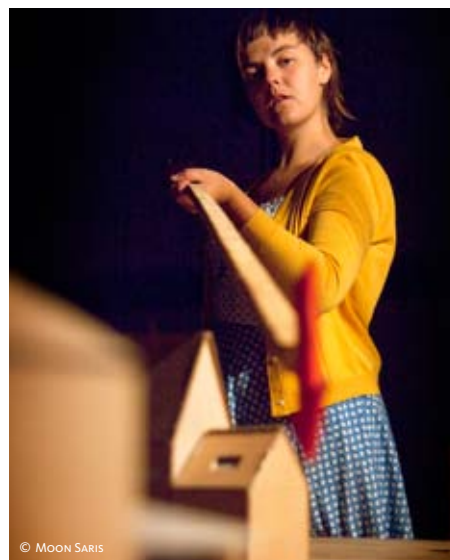
De Gentse pianist **Pieter Dhoore** combineert nauwelijks bekende werkjes van twee Vlaamse toondichters met klassiekers van Beethoven, Bach en Prokofiev. Van de Vilvoordse componist Janpieter Biesemans koos hij een compositie met de mysterieuze titel *Jetjes Saga*. Van Raoul De Smet worden vervolgens drie concert-études gereserveerd. *Ondine* van Maurice Ravel verklankt het verhaal van een waterfee, die passanten wil verleiden om ze naar de zeebodem mee te nemen. Door de snelle akkoordwisselingen en de wilde cadans vergt dit stuk een grote technische vaardigheid van de uitvoerder. De Zevende Pianoso-

nate van Prokofiev evolueert met horten en stoten. De Russische componist bekritiseert via dissonante klanken de zuiveringen van Stalin. Kort voordien was Prokofievs vriend Meyerhold door de trawanten van de dictator om ideologische redenen gearresteerd en vermoord. Toch sleepte de toondichter met dit werk tot ieders verbazing de Stalinprijs in de wacht. De *Appassionata* sonate van Ludwig van Beethoven, die tot de finale wordt bewaard, vereist afwisselend een beheerste en een temperamentvolle aanpak. ■ LD

ZO · 29 JAN · 11.00

Sonore klankbeelden

Pieter Dhoore
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

© MOON SARIS

Wat eten we?

EX
PO

Je bent wat je eet. De expo Aan Tafel! leert ons waar ons voedsel vandaan komt, hoe het verwerkt wordt en hoe het wereldwijd slecht verdeeld is. De tentoonstelling houdt ons een spiegel voor van hoe we met voedsel omgaan en hoe we, mede door een geïndustrialiseerde voedselindustrie, verder dan ooit van de producten en eetwaren verwijderd staan.

Zal er nog voldoende voedsel zijn voor de tien miljard mensen die binnenkort onze planeet bevolken? De vraag komt in deze megatentoonstelling geregeld terug. Nu al lijdt meer dan de helft van de aardbewoners honger, maar dat is in de eerste plaats te wijten aan de onrechtvaardige verdeling van de beschikbare grondstoffen. In een multimediaal parcours wordt het telen, transformeren en eten van voedsel behandeld. De bezoeker kan ook een blik werpen in de keuken van drieëndertig topchefs. Hedendaagse kunstenaars plaatsen kritische kanttekeningen bij onze ontsproorde eetcultuur.

Slechts tien procent van alle gronden wordt bewerkt voor de landbouw. Wereldwijd blijft het aantal landbouwers toenemen. Er zouden ongeveer dertigduizend eetbare plantensoorten zijn op aarde. Slechts zeven-duizend daarvan worden door de mens geoogst of verbouwd. Vooral aardappelknollen zijn zeer gegeerd. Maar wie weet nog dat ze oorspronkelijk uit de Andes komen en door de Spaanse conquistadores naar Europa werden gebracht? Tegenwoordig worden ze overal ter wereld verbouwd. Het is immers een rijk voedingsmiddel dat geen vet bevat. In Azië staat rijst op de eerste plaats. Tussen aardappel en friet, gerst en bier of koe en kaas ligt

de verwerkingssector. Kleine ondernemingen transformeren de geteelde gewassen in hapklare of drinkbare producten. De expositie geeft uitleg bij de verschillende bewaar-technieken zoals fermentatie, pasteurisatie, diepvriezen, inzouten en ioniseren.

Terwijl in de ontwikkelingslanden 800 miljoen mensen ondervoed zijn, hebben elders zowat 1,6 miljard mensen last van overgewicht. Ook in de groeilanden wint zwaarlijvigheid veld. Naast de gemakzucht heeft de mondialisering van de eetcultuur (overal dezelfde hamburgertenten, pizzeria's en shibars) die evolutie in de hand gewerkt. Ook de opdringerige reclame voor snacks en haastige zoetwaren speelt een destructieve rol.

De Hasseltse kunstenaar **Fred Eerdeken** assembleerde op een tafel verpakkingen van overbodige voedingsproducten. Door een subtiel spel van licht en schaduw laat hij de woorden *Holy Spirit Come Home* verschijnen. Zijn Brusselse collega **Pascale Bernier** bouwde een *Farm* set waarin door de spiegelopstelling ontelbare gekooide varkens te zien zijn. De zandlopers, die **Bertrand Gadenne** filmde, bevatten geen zandkorrels, maar water, dat ongenadig wegstroomt. De Keulse designer **Mike Meiré** toont straatkeukens zoals de op een fiets wiel gemonteerde grill uit Oeganda en een door een parasol beschermde fruitsaladestand uit Argentinië. **Pierre Wynants** van Comme Chez Soi en groentekok **Frank Fol** stelen de show bij de sterrenchefs. Deze expositie is overduidelijk als pedagogische opsteker voor fijnproevers bedoeld. Ze is ook een attractieve aanvulling bij het overaanbod aan restaurantprogramma's op televisie.

LUDO DOSOGNE

**TOT 3 JUN
Aan tafel!**

Brussel, Tour & Taxis, www.expoaantafel.be

© PASCALE BERNIER

Nieuwe bewegings

DA
NS

Danscentrum Jette stimuleert het onderzoek en de ontwikkeling van de hedendaagse dans. De werkplaats werd opgericht in 1997. Sinds 2002 beschikt ze over een eigen gebouw in de Edmond Van Cauwenberghstraat.

Elk jaar selecteert een professioneel team onder leiding van **Roxane Huilmand** en **Wolfgang Kolb** een tiental jonge dansers, mimekunstenaars en choreografen voor een *residentie*. Zij kunnen er zonder tijdsdruk of prestatiedwang met nieuwe bewe-

Hartverwarm

MU
ZIEK

No goodbye at all, kraait **Lady Linn** op haar jongste plaat, die bij onze zuiderburen reeds doorstootte tot de top. De Gentse showzangeres is terug van weggeweest. Met haar jongste swingjazzvarianties blijft ze schatplichtig aan haar grote voorbeelden uit de vorige eeuw, al klinkt ze bij momenten introverter. Geregeld overgiet ze haar songs met een Braziliaans sausje. Ze maakt ook geslaagde uitstapjes naar andere genres. *Cry Baby* blaast meteen alle zwaar-moedige gedachten weg. In *Little Bird* ontpopt ze zich als een pittige souldiva. Het nummer is een hommage aan Amy Winehouse. Hoe gene-reus ze in haar minnespel is, verklapt ze in *Anything for you*. Ze geeft haar begeleidingsband

MARIELLE MORALES

Een sprankelend duet en een solo sieren de affiche op de tweede avond. **Marielle Morales**, die eerder ons hart beroerde met *Un gouffre sous l'épaule*, en **Antia Diaz**, die furore maakte met haar kreten en haar stevige stappen in *Diola*, delen het podium. In *Le Pli* incarneren ze twee vrouwen met tegengestelde karakters. Wie zal voor de ander plooiën? Zij gebruiken hun vrouwelijke eigenschappen om hun doel te bereiken. In het schemerdonker dienen ze echter vooral te vertrouwen op hun zintuigen. Driftmatig en beheerst gedrag wisselen elkaar af.

Louise Vanneste opteert voor een meer abstracte benadering. In *Home* structureert haar lichaam de ruimte op het ritme van het licht. Voor ze bij P.A.R.T.S. studeerde, volgde zij een klassieke balletopleiding. Vervolgens trok ze naar New York voor een trainingsjaar bij de Trisha Brown Dance Company. Geïntrigeerd door andere kunst disciplines werkte ze mee aan projecten van videast Stéphane Broc, schilder Stephan Balleux, componist Cédric Dambrin en geluidsontwerper Marc Doutrepoint. De geometrische installatie voor de huidige choreografische solo werd bedacht door **Arnaud Gerniers**. Vanneste toerde vorige seizoenen met *Sudden Life* en *Iris*. 'Het wordt tijd dat we onze burens van het Danscentrum Jette beter leren kennen', zegt programmator **Luk Lambrecht**.

LUDO DOSOGNE

WO · 11 EN 12 JAN · 20.30

Tweedaagse danscentrum Jette

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ende Lady Linn

alle ruimte zodat we lekker kunnen genieten van trombone, dwarsfluit, cornet, piano, bas, saxen – niet te vergeten – glockenspiel! Lady Linn verdwijnt bescheiden naar de achtergrond. *Always Shine* is opgedragen aan haar grootvader. Nog lieflijker klinkt *Didn't know what to say*. Er mag ook meegezongen worden. Wanneer ze het dubstepnummer *Katie on a mission* aanheft, tuiten de meeste toeschouwers hun monden voor een welgemeend ooh hoo hoo hoo. *I Don't wanna dance* wordt natuurlijk tot het slot bewaard. ■ LD

ZA · 14 JAN · 20.30

No goodbye at all

Lady Linn and her Magnificent Seven

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

cultkids

2,5-5 jaar

Fado Remi!

Fado Do!

Het Antwerpse kindertheater Picalili bestaat drie jaar. Oprichters **Joeri De Hauwere** en **Carmen Schepmans** hebben als missie om de allerkleinsten een heuglijke eerste theaterervaring te laten beleven. Dat wil zeggen dat ze tal van emoties ondergaan, hun fantasie leren gebruiken en met een goed gevoel naar huis gaan om daar zelf hun fantasie te gebruiken. In het geval van **Oogappel** lijkt dat alvast gelukt, want op het kindertheaterfestival Spekken in Gent kreeg de voorstelling van de kinderjury de prijs voor de categorie van 1 tot 5 jaar.

Oogappel is muziektheater, bedoeld voor de allerkleinsten. De voorstelling gaat over een ballerina die op een muziekdoosje staat: Reinette. Omdat ze de naam heeft van een appel, komt ze ook tot leven door appels. Dus als de muzikanten op het podium in een appel bijten, ontdekt ze plots dat er meer is dan dat leven bovenop het doosje. Door een wonderlijke gebeurtenis geraakt ze vervolgens in het doosje verzeild. Ze ontmoet daar twee bizarre figuren, Do en Remi, die haar laten zien hoe de muziek wordt gemaakt, maar plots geraakt de machine stuk ... In Oogappel wordt een deel van het verhaal ook verteld door het slagwerk, de klarinet en de gitaar, die bijzondere klanken produceren. De taal die gesproken wordt is samengesteld uit de namen van de muzieknoten: do, re, mi, fa. De zinnen zijn wel zo samengesteld dat de volwassenen er een extra betekenis kunnen uithalen. ■ MB

ZO · 29 JAN · 11.00

Oogappel (2,5-5j)

Theater Picalili

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79 ■ MB

Instituut Henri Jaspar

KRAAINEM Steenweg op Brussel, aan de grens met Tervuren en de rand van het Zoniënwoud. In een uitgestrekt parkgebied ligt een intrigerend gebouw, ietwat verscholen achter een verwilderde haag. In 1919 schonk het koningshuis de gronden om er een opvangcentrum te bouwen. Het instituut Henri Jaspar of de *Kolonie* stond decennialang in de wijde regio bekend als opvangcentrum voor kinderen uit de sociaal lagere klassen. Verschillende vleugels werden in de loop van de vorige eeuw opgetrokken. Cottagestijl die aan de kustarchitectuur van het interbellum doet denken en strak modernistische, functionalistische architectuur wisselen elkaar af. Zo kreeg het complex zijn huidig uitzicht en U-vormige plattegrond. Nog enige tijd nam Kind & Gezin zijn intrek in een van de zijvleugels. Nu ligt het gebouw er al jaren verkommerd bij, als vergeten, met gebroken ruiten en muren vol graffiti. Wat biedt de toekomst voor dit complex? Een bouwpromotor kocht het op in 2009. Er is een project: 35 luseserviceflats voor senioren. Omdat het centrum in parkgebied ligt, mogen er weinig veranderingen worden aangebracht. Zal dit domein na een facelift van zijn vergane glorie herwinnen? • TDW

i Onze medewerkster Tine De Wilde gaat vanaf deze maand in de rubriek **bouwwerk** op zoek naar bijzondere, doodgewone of verrassende architectuur in de Rand.

De kiem van het mysterieu

EX
PO

Met zijn beeldhouwd portret van Helena Blavatsky (1831-1891) bewijst **Ferdinand Schirren** (1872-1944) dat hij in de ban was van occulte stromingen. Hij kneedde het hoofd van de spraakmakende theosofo in gips, maar het lijkt met bijlslagen te zijn gekapt uit hout. Door de uitpuilende ogen, de geaccentueerde rondingen en de platte neus is het verwant met Indisch-boeddhistische sculpturen. Hij vervaardigde dit monumentale werk tijdens zijn opleiding aan de Brusselse Academie voor Schone Kunsten, kort voor hij in 1904 met zijn jonge echtgenote Maria Smeets naar de Kerkstraat in Linkebeek verhuisde. Daar ontdekte hij het werken in openlucht. Hij penseelde er ook grote, raadselachtige aquarellen, die een spiritueel karakter hebben en beschouwd worden als

Hitsige hoogten

THEATER

Jeroen Olyslagers gaf *Wuthering Heights* van Emily Brontë een verdienste facelift. Zijn hitsige versie is op het lijf geschreven van de acteurs van Artemis en Antigone, die er de Goude Krekel voor innovierend jeugdtheater mee verdienden. De rauwe taal herinnert aan smeulige uitspraken van Louis Paul Boon. We zien eerst hoe Cathy en haar broer een hechte familieband hebben. Ze leiden een vredig leven op een landgoed. Wanneer hun ouders de wildebras Heathcliff adopteren, wordt de nieuwkomer smoorverliefd op het meisje. Hoewel ook haar hart naar hem uitgaat, trouwt ze met de rijke Edgar. Verscheurd van verdriet, verdwijnt Heathcliff van het toneel. Wanneer hij later weerkeert, is ook hij gefortuneerd, maar nu stelt hij zich allesbehalve onderdanig op. Net als de radeloze Cathy gaat hij als een beest tekeer. Het ruige natuurgeweld, dat via windturbines wordt opgeroepen, werkt voor de gefrustreerde personages bevrijdend. Hun onverschrokken spel verraaft hoe rusteloos ze zich van binnen voelen. ■ LD

ZA · 21 JAN · 20.30

Woeste hoogten, rusteloze zielen

Theater Artemis / Theater Antigone

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

s fauvisme

de eerste fauvistische werken in ons land. In zijn geschilderde tuinen probeert hij de speling van het licht weer te geven. De menselijke figuren zijn nauwelijks te onderscheiden omdat ze vervluchten in de omringende ruimte. De explosie van kleuren doet de voorstelling bijna verdwijnen. Net als Kandinsky en Mondriaan was hij ervan overtuigd dat de zichtbare wereld slechts een deel is van de werkelijkheid. Via vibrerende toetsen hoopte hij tot het immateriële door te dringen. In 1910 verliet hij Linkebeek en vestigde hij zich in de Willem de Zwijgerstraat in Brussel. ■ LD

TOT 4 APR

**Ferdinand Schirren
in zijn ingebeelde tuinen**

Brussel, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten,
www.fine-arts-museum.be

Broeierige songs

MU
ZIEK

Als zoon van Vera Coomans, de legendarische zangeres van Madou en de Internationale Nieuwe Scène, was **Thomas Devos** al van in de wieg gebeten door het muzikale virus. Tijdens zijn collegetijd trachtte hij met vier vrienden wanhopig *Three imaginary boys* van The Cure na te spelen. Met zijn nieuwe groep Rumpelstitchkin nam hij deel aan het Leuvense Marktrockconcours en aan de Rock Rally. Rock en jazz werden gekruid met een scheut kermismuziek. Ondanks enkele korte successen werd de formatie opgedoekt. In een mum van tijd startte hij met een ander muzikaal project, Tommigun. Met **Joeri Cnapelinckx** (Kawada) ging hij een frisse neus halen in San Diego. Ze trokken er

de opnamestudio in van Pall Jenkins, een van de boegbeelden van de indierock. Het resultaat was verrassend. De nummers die ze op hun album *Come watch me disappear* vastlegden, omschrijven ze zelf als *heartbreakhangover tunes*. Of de songs werkelijk tot tranen toe bewegen en tegelijk een somber katergevoel opwekken, kunnen avontuurlijke muziekfreaks uittesten op het eerste graanzolderconcert van dit seizoen in GC de Boesdaalhoeve. ■ LD

DO · 19 JAN · 20.30

Tommigun

graanzolderconcert

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

© TDW

In de voetsporen van Billie Holiday

MU
ZIEK

Haar stijlvolle presentatie van het Eurovisiesong-festival in 1987 bezorgde de Frans-Belgische zangeres Viktor Lazlo wereldfaam. Dat ze een prachtige stem heeft, bewees ze met de bekende singles *Backdoor man* en *Breathless*.

Sonia Dronier, zoals ze officieel heet, leende haar mannelijke artiestennaam van een ontsnapte kampgevangene die aan de nodige reisdocumenten probeert te geraken in de romantische oorlogsfilm *Casablanca* van Michael Curtis. Na *Backdoor man* en *Breathless* gaf ze nog een tiental platenalbums uit en maakte ze ook enkele uitstapjes naar het theater. Vorig jaar debuteerde ze zelfs als romanschrijfster met *La femme qui pleure*. Op haar 51e treedt Lazlo nu in het voetspoor van de Amerikaanse jazzdiva **Billie Holiday**. Ze koos twintig representatieve liederen uit haar repertoire, waarin de zoektocht naar liefde centraal staat. 'Toen ik haar platen voor het eerst beluisterde, raakte ik buiten zinnen', bekent Lazlo. 'Sommige nummers treffen je als een stomp in je maag. Holiday klinkt behoorlijk opgewonden of intriest en ontroostbaar. Haar gevoelens hebben een extreme uitlaatklep nodig. Ze flirt met diverse stijlen. Daar kunnen nu hele generaties zangeressen hun voordeel mee doen.'

Billie Holiday wordt als Eleonora Fagan in 1915 in Philadelphia geboren. Als kind zwerft ze door de straten van de grootstad. Nadat ze op haar elfde wordt verkracht, wordt ze voor verzorging in een klooster opgenomen. Hoewel geestelijken en welzijnswerkers zich onregelmatig over haar ontfermen, verzeilt ze van de regen in de drop. Ze vervoegt haar moeder in New York, zingt er als puber in de clandestiene drankhuizen van Harlem en wordt opgepakt voor prostitutie. Ze is amper 19 als ze Lester Young leert kennen. Hij zal levenslang haar maatje blijven. Spoedig ontdekken Duke Ellington, Benny Goodman en Count Basie haar zangkwaliteiten. Dat ze als zwarte zangeres met blanke orkesten het podium deelt, lokt felle reacties uit, zodat ze die tijdelijk moet onderbreken. Haar huwelijken duren telkens slechts enkele weken. Verschillende malen wordt ze gearresteerd voor druggebruik. Ze kan haar gemoedstoestanden niet de baas. Wanneer Lester Young sterft, houdt ze het zelf nog maar enkele maanden uit.

Viktor Lazlo steekt van wal met *Swing Brother Swing*, *Summertime* en *The Man I Love*. Ze overloopt haar hele carrière en komt onvermijdelijk uit bij onvergetelijke songs als *Strange Fruit*, *Giorgia On My Mind* en *God Bless The Child*. ■ LUDO DOSOGNE

VR · 20 JAN · 20.00
My name is Billie Holiday

Viktor Lazlo
Wezembeek-Oppeem, GC de Kam, 02 731 29 33

agenda

PO
DIUM

THEATER

VR · 6 JAN · 20.30

Twee meisjes en een schurk

Ensemble Leporello

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Berlin Alexanderplatz

Skagen

VR · 13 JAN · 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 20 JAN · 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO · 18 JAN · 21.00

Dorp

Feikes huis i.s.m. Annelies

Van Hullebusch

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DO · 19 JAN · 20.00

Frankie & Johnny

Marleen Merckx en Bert Cosemans

Linkebeek, CC de Moelie, 02 380 77 51

ZA · 21 JAN · 20.30

Woeste hoogten, rusteloze zielen

Theater Artemis / Theater Antigone

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 25 JAN · 20.30

Minnevozen

Ensemble Leporello

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO · 26 JAN · 20.30

Achter de wolven

't Arsenaal

Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

Raaf (07/01)

KIDS

Knoester en Berkelientje (+6j)

familiefilm

DI · 3 JAN · 15.00

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 22 JAN · 15.00

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

WO · 4 JAN · 15.00

Mr. Poppers Pinguins (+6j)

familiefilm

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

WO · 4 JAN · 15.00

De Smurfen

Wezembeek-Oppeem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 7 JAN · 19.00

Raaf (+8j)

Tina Maerevoet en Pieter-Jan
De Wyngaert
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 15 JAN · 15.00

De gelaarsde kat (+4j)

De Maan
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 15 JAN · 15.00

Wagon (+6j)

Zonzo Compagnie
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 21 JAN · 19.00

Groot feest in het dorp (3-10j)

Symfolliës
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 22 JAN · 10.30

De schaduw van Skellig (+9j)

familiefilm
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO · 22 JAN · 15.00

Oelewapper

TG Schemering
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

ZO · 29 JAN · 11.00

Oogappel (2,5-5j)

Theater Picalili
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO · 29 JAN · 15.00

Grrrrr (+5j)

Endewolf
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

HUMOR

12 EN 13 JAN · 20.30

Niet geschikt als moeder

Els De Schepper
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

19 EN 20 JAN · 20.00

Breken

Kommil Foo
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

VR · 20 JAN · 20.15

Gogol & Mäx

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO · 20 JAN · 20.30

Het experiment

Henk Rijckaert
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

VR · 27 JAN · 20.30

Interesting Times

Alex Agnew
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA · 28 JAN · 20.30

Mijn zwarte parade

Xander De Rycke
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DANS

11 EN 12 JAN · 20.30

Tweedaagse danscentrum-jette

Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 19 JAN · 20.30

While things can change

Koen De Preter & Maria Ibarretxe
Dilbeek,
CC Westrand,
02 466 20 30

DI · 31 JAN · 20.30

Elena's Aria

Rosas
Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

SENIOREN

ZA · 14 JAN · 20.30

Kom van dat dak af

Komedie Compagnie
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DI · 31 JAN · 14.00

Aus dem leben der Hildgard Von Bingen

film
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

LITERATUUR

DO · 26 JAN · 19.00

Gedichten en gerechten

Kraainem,
GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

DO · 26 JAN · 20.00

Gedichtendag

Meise,
GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

MU ZIEK

DO · 5 JAN · 20.30

Tot ziens, Justine Keller

Spinvis
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Admiral Freebee

VR · 6 JAN · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 21 JAN · 20.15

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZA · 7 JAN · 20.30

Wim Mertens

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 11 JAN · 20.30

Karavan Familia

Vilvoorde,
CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Memoires van een balmuzikant

Raymond Van het Groenewoud
DO · 12 JAN · 20.00
Linkebeek, CC de Moelie, 02 380 77 51
WO · 18 JAN · 20.00
Meise, GC De Muze, 02 268 61 74

VR · 13 JAN · 20.30

Binnen zonder kloppen

De Beenhouwerij
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

VR · 13 JAN · 20.30

Shake it out

Belle Perez
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Grrrrr (29/01)

Dorp (18/01)

Spinvis (05/01)

ZA · 14 JAN · 20.00

H.T. Roberts

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZA · 14 JAN · 20.30

No goodbye at all

Lady Linn and her Magnificent Seven
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 14 JAN · 20.30

Will Tura

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 19 JAN · 20.30

Samen maar apart

Lennaert Maes & Fleur Hendriks
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DO · 19 JAN · 20.30

Tommigun

granzolderconcert
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

VR · 20 JAN · 20.00

My name is Billie Holiday

Viktor Lazlo
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 29 33

VR · 20 JAN · 20.30

Roulez roulez!

Jan Van Looveren, Jonas Van Geel &
Vlad's Big Bite
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR · 27 JAN · 20.30

Mijn huis

Eva De Roovere
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR · 27 JAN · 20.30

Kadril grand cru

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA · 28 JAN · 20.00

Ungato en la luna

Djangofollies
Meise,
GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

KLASSIEK

VR · 6 JAN · 20.15

Quinteto da Paraiba

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZA · 14 JAN · 20.15

Das land des lächelns

Roemeense staatsopera
Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO · 15 JAN · 11.00

Lerarenensemble academie Orfeus

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZO · 15 JAN · 11.00

Pianoduo Mefisto

Zellik, CC Asse,
02 466 78 21

DO · 19 JAN · 14.00

The Fairy Queen

Henry Purcell
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

ZO · 29 JAN · 11.00

Sonore klankbeelden

Pieter Dhoore
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZO · 29 JAN · 11.00

De grote Houthandel Antwerpen show

Houthandel Antwerpen
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

JAZZ

DO · 26 JAN · 20.30

Djangofollies

Koen De Cauter en Rony Verbiest
Quartet
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

FI LM

DI · 3 JAN · 20.30

The Invader

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 4 JAN · 15.00

E.T.

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

WO · 4 JAN · 15.00

Karla's wereld

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 4 JAN · 20.30

Pirates of the Caribbean – On stranger tides

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

ZO · 8 JAN · 20.00

Les Géants

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Abduction

MA · 9 JAN · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 11 JAN · 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI · 17 JAN · 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 10 JAN · 20.30

Tous les soleils

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI · 10 JAN · 20.30

Hasta la vista

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 15 JAN · 20.00

Beginners

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI · 17 JAN · 20.30

Submarine

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 18 JAN · 20.30

In Time

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

We need to talk about Kevin

DO · 19 JAN · 15.00 EN 20.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

DI · 24 JAN · 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 25 JAN · 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 22 JAN · 20.00

Swooni

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 23 JAN · 20.30

Sneakpreview

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

The Twilight Saga Breaking Dawn

MA · 23 JAN · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI · 31 JAN · 20.30

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ET (04/01)

Tous les soleils (10/01)

Mooi (09/01 tot 23/05)

Stilleven uit Marokko

DI · 24 JAN · 20.30

Polisse

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 29 JAN · 20.00

Drei

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

EX
PO

6 JAN TOT 9 FEB

Erwan Maheo / Bernard Voita

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

9 JAN TOT 23 MEI

Mooi

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

11 JAN TOT 6 FEB

Stillevenen uit Marokko

Roel Kimpe
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

13 TOT 21 JAN

Vraiment femme

Charlotte Speck
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

TOT 15 JAN

Brazil. Brasil

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 31 JAN

Sam Gilbert

Wezembeek-Oppem,
GC de Kam,
02 731 43 31

TOT 4 APR

Ferdinand Schirren in zijn ingebeelde tuinen

Brussel,
Koninklijke Musea voor Schone
Kunsten,
www.fine-arts-museum.be

TOT 3 JUN

Aan tafel!

Brussel, Tour & Taxis,
www.expoaantafel.be

VOR
MING

DI · 10 JAN · 14.00

Serre-effecten

documentaire
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DI · 10 JAN · 20.00

Bretagne

Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

DI · 10 JAN · 14.00

De codes van Da Vinci, Bach en Pi

Dirk Huylebrouck (docent Sint-Lucas)
Sint-Ulriks-Kapelle,
kasteel La Motte,
02 466 20 30

DI · 10 JAN · 15.00

Suriname

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 11 JAN · 19.00

Theoretische sterrenkunde

start lessenreeks
Grimbergen, volkssterrenwacht
Mira, 02 269 12 80

WO · 18 JAN · 20.00

Namibië

Guido en Mia Vervoort
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DI · 24 JAN · 14.00

Erven en erfenissen

Jacques Malherbe (hoogleraar UCL)
Sint-Ulriks-Kapelle,
kasteel La Motte,
02 466 20 30

OP
STAP

DO · 12 JAN · 14.00

Langsheen de grenzen van bos en hei

Overijse, café Sint-Eloi,
0477 32 83 61

ZO · 15 JAN · 14.30

Tussen kasteelheren en abdissen

Groot-Bijgaarden,
gemeenteplein

DO · 26 JAN · 14.00

Helling op, helling af

Overijse, Justus Lipsiusplein,
0477 32 83 61

WIN een duoticket voor Spinvis
in CC Strombeek door te mailen
naar randkrant@derand.be.
De eerste mail wint!

VA
RIA

19 TOT 29 JAN

Djangofolllies

Verschiedende locaties,
www.brosella.be

ZO · 22 JAN · 13.30

Winterprikkel (+4j)

familienamiddag
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

VR · 27 JAN · 20.00

Tiende Boesdaalquiz

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

26 TOT 29 JAN

Weg met dichters

Verschiedende locaties,
www.wegmetdichters.be

Uit in de Rand

Op www.uitinderand.be verneem je
wat er in de negentien gemeenten
van de Vlaamse Rand allemaal te
belevan valt op sociaal-cultureel
gebied. Je kunt er perfect een
avondje uit mee plannen. Naast
theater, muziek, dans, enzovoort,
vind je er ook de activiteiten van
tal van verenigingen. Organisaties
die hun activiteiten bekend willen
maken, kunnen die trouwens zelf
in de Uitdatabank invoeren via
www.uitdatabank.be

(11/01 tot 06/02)

Vraiment femme (13 tot 21 /01)

Namibië (18/01)

De agenda wordt samengesteld met gegevens uit de Uitdatabank. Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de agenda, moeten ons hun informatie anderhalve maand voor het verschijnen ervan bezorgen. Je kunt de gegevens mailen naar randkrant@derand.be, per brief sturen naar ons redactieadres (RandKrant – Uit in de Rand Agenda, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel) of invoeren in de Uitdatabank via www.uitdatabank.be. Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de gemeenschaps- en cultuurcentra in de Rand. Om voor plaatsing in aanmerking te komen, worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de Rand. Het volledige vormingsaanbod van Arch'educ vind je op www.archeduc.be.

Geef zelf je activiteit in!
Uitdatabank.be

Figuranten in de hoofdrol

Met hun doe-het-zelfmusical *While things can change* duiken Koen De Preter en Maria Ibarretxe in de wondere wereld van de dansfilms vanaf de jaren 30 tot nu. Choreograaf en performer Koen De Preter vertelt.

TEKST Joke Bellen • FOTO Filip Claessens

‘Ik leerde Maria Ibarretxe kennen tijdens de *International Young Makers Marathon* in 2004. Ik danste er een solo, zij deed een duet. Ik vond haar fantastisch, een echt podiumbeest. Ze barst van energie en is ontzettend grappig. Maria is eerder een performer dan een danseres, maar net omdat ze geen zuivere dansopleiding genoot, heeft ze een heel authentieke manier van bewegen. Toen ik haar vroeg om samen iets te maken, zei ze meteen ja.’

Circuit X

While things can change is de tweede performance die De Preter en Ibarretxe samen

maken. ‘In *We dance to forget* leefden we ons uit op popmuziek. In de nieuwe voorstelling komt onze liefde voor dansfilms en musicals naar boven. We plakken de soundtrack van *Dirty Dancing* op hedendaagse choreografieën of mixen Fred Astaire met Bollywood. Er zitten ook heel wat verwijzingen naar *West Side Story* in, maar je hoeft zeker geen kenner te zijn om het stuk te kunnen pruimen.’

De jury van het Theaterfestival 2011 was alleszins enthousiast: *While things can change* werd geselecteerd voor Circuit X, dat jonge, getalenteerde podiumkunstenars kansen wil geven om op te treden. ‘We willen, net zoals met *We dance to forget*, een breed publiek

bereiken. Hoewel het stuk geen rechtlijnig verhaal vertelt, zijn er voldoende aanknopingspunten voor de toeschouwers. Zo speel ik de rol van David, een beginnend figurant die het graag wil maken in Hollywood. Naast mij spelen er in elke voorstelling vier echte figuranten mee, inwoners van de gemeente waar we optreden. Ze repeteren een dag voor het optreden met ons en dansen eenvoudige choreografieën of lopen gewoon voorbij op het podium. De dingen die figuranten doen.’

Verandering

De titel van de voorstelling klinkt als het leven zelf. ‘*While things can change* illustreert hoe mensen en hun omgeving veranderen. David is nog jong en naïef, hij heeft grote verwachtingen van Hollywood. Zijn tegenspeelster Ruby (gespeeld door Maria) daarentegen is een oudere steractrice die de oppervlakkige jetsetfeestjes en glamour ondertussen beu is.’ Niet alleen mensen veranderen, ook het stuk zelf. ‘Nieuwe figuranten brengen telkens nieuwe inspiratie, waardoor de voorstelling voortdurend in beweging is. En, mensen komen, mensen gaan, net zoals in het leven. Na elk optreden moeten we afscheid nemen van onze figuranten.’

Koen De Preter laat interessante ontmoetingen niet zomaar passeren. ‘Vorig jaar leerde ik een 86-jarige Zweedse danseres kennen. Ik zag haar op de scène tijdens een festival in Frankrijk en ik was op slag verliefd. Ze komt uit een ander danstijdperk, heeft scholing gevolgd in het Duitse, expressionistische danstheater. Ze geeft nog steeds les, maar voelt de drang om een laatste artistiek ei te leggen. Ik ga haar daarbij helpen. Ik beschouw dit project als een onderzoek, de uitkomst ervan is onzeker.’

‘Volgend seizoen zal ik ook samenwerken met UNM, een Antwerps theatergezelschap met onder meer Kyoko Scholiers. Het wordt een woordenloze voorstelling waarin we de geschiedenis van een huis vertellen aan de hand van de popgeschiedenis. Ik zal zelf niet op het podium staan, maar achter de schermen actief zijn als bewegingscoach.’

De Preter is net terug van een reis naar het Verre Oosten. ‘In Korea zag ik op een plein een groep mensen een soort aerobics doen. Het waren Koreanen van verschillende leeftijden en uiteenlopende sociale klassen. Toch voerden ze allemaal perfect dezelfde choreografie uit. Ook toevallige passanten leken de oefeningen te kennen. Na de work-out ging iedereen weer zijn eigen weg, als op een onzichtbaar signaal. Ik zeg niet dat ik die aerobicsoefeningen in een volgende voorstelling zal verwerken, maar fascinerend was het alleszins.’

DO • 19 JAN • 20.30

While things can change

Koen De Preter & Maria Ibarretxe

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Scholieren uit de Rand kiezen steeds minder voor secundaire scholen in Brussel. Tegelijkertijd trekken de scholen in de Vlaamse Rand meer Brusselse leerlingen aan. Dat is een trendbreuk, want de rollen waren lange tijd omgekeerd. Overigens verandert het inschrijvingsbeleid in de Brusselse secundaire scholen vanaf het schooljaar 2012-2013.

TEKST Klaartje Van Rompaey ■ FOTO Filip Claessens

Schoolpopulatie verschuift

In het schooljaar 2007-2008 kozen nog 3.827 leerlingen uit de Rand voor een secundaire school in Brussel. Op het totaal aantal leerlingen in het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel betekende dat een instroom van 29 procent. De daarop volgende jaren kalfde het aandeel af tot 26,3 procent in 2009-2010. Vorig schooljaar zakte het aantal leerlingen uit de Rand gevoelig: voor het eerst kwamen er minder dan 3.000 leerlingen uit de Rand, of 22 procent van de totale populatie.

'Dat er de jongste jaren minder leerlingen uit de Rand in Brussel schoollopen, kan er op wijzen dat ouders tegenwoordig meer vertrouwen hebben in het schoolaanbod dichtbij huis', aldus Vic Anciaux, voorzitter van het Lokaal OverlegPlatform (LOP) van de Brusselse secundaire scholen.

Scholen in de Rand winnen aan populariteit

De scholen in de Rand lijken niet alleen aantrekkelijker te zijn geworden voor de eigen jeugd, maar ook voor de Brusselse jongeren. In het schooljaar 2007-2008 koos 10 procent van alle leerplichtige leerlingen in Brussel voor een middelbare school in de Vlaamse Rand. Dat cijfer is sindsdien gestegen tot 11,8 procent vorig schooljaar. Een mogelijke verklaring is dat het

grote aandeel allochtone leerlingen in Brussel sommige ouders afschrikt. 'Dat kan meespelen, maar ik ben ervan overtuigd dat die invloed gering is. We merken dat ouders hun kinderen vaak in groep inschrijven, zo zorgen ze er zelf voor dat er genoeg Nederlandstalige leerlingen zijn. Bovendien verschilt de populatie van de Brusselse scholen niet zo veel meer van die in de Rand. Ook in de Vlaamse Rand zit het percentage allochtone leerlingen in de lift.'

De cijfers zijn wat ze zijn, maar we moeten ze vooral niet overschatten, vindt Vic Anciaux. 'De uitstroom van Brusselse leerlingen blijft al bij al vrij constant en de leerlingen uit de Rand zullen ongetwijfeld een aanzienlijk deel blijven uitmaken van de populatie in de Brusselse scholen.'

Internationalisering onvermijdelijk

Belangrijker voor de scholen in Brussel en de Rand is dat ze zich voorbereiden op de onvermijdelijke groei en internationalisering van hun leerlingenpopulatie. 'Uit de demografische cijfers en de toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs weten we dat het aantal leerlingen in het secundair de komende jaren in ieder geval zal stijgen. Zeker is ook dat de populatie van onze scholen als-

maar kleurrijker zal worden. Die internationalisering is onvermijdelijk en zal niet stoppen aan de grenzen van Brussel. Scholen moeten daar rekening mee houden. Op dit moment richt het Nederlandstalig onderwijs zich nog onvoldoende op een internationaal publiek.'

Het Brusselse Overlegplatform secundair onderwijs probeert het nieuwe inschrijvingsbeleid, dat vanaf 2013-2014 van kracht wordt, alvast af te stemmen op de uitdagingen van de toekomst. 'Uit studies blijkt dat de impact van leerlingen met taalachterstand op de kwaliteit van het onderwijs groter is naarmate hun percentage stijgt. Daarom voorziet de regelgever voortaan ook in het secundair een voorrangbeleid voor Nederlandstaligen, dat strenger wordt dan nu. Omdat het onder- tussen bewezen is dat iedereen baat heeft bij een gezonde mix tussen leerlingen uit bevoorrechte milieus en leerlingen uit kansarmere milieus, gaan we die mix verankeren. In scholen met al veel inschrijvingen uit kansarmere milieus, zullen de gegoede leerlingen meer voorrang krijgen en vice versa. Misschien kunnen de scholen uit de Rand inspiratie putten uit onze vooruitstrevende aanpak?'

De nieuwe maatregelen gaan pas in vanaf het schooljaar 2013-2014, maar ook nu al werken de Brusselse secundaire scholen met een uitgekend inschrijvingsbeleid. De inschrijvingen voor volgend schooljaar 2012-2013 starten op 1 februari 2012, maar broers en zussen moeten zich al inschrijven tussen 9 en 27 januari om aanspraak te maken op hun voorrang. In 12 Brusselse secundaire scholen moeten nieuwe leerlingen zich eerst telefonisch aanmelden en dat kan alleen op 30 januari 2012. Dat gebeurt via een callcenter, op het nummer 0800/63 600. De webstek www.inschrijveninbrussel.be maakt je wegwijs in het aanmeldings- en inschrijvingsbeleid.

FR Déplacement de la population scolaire

Les écoliers de la Rand choisissent de moins en moins les écoles secondaires de Bruxelles. Par ailleurs, les écoles de la Vlaamse Rand attirent de plus en plus d'élèves bruxellois. C'est un véritable retournement de situation, car les rôles ont longtemps été inversés. Toutefois, il ne faut pas surestimer les chiffres, nuance Vic Anciaux, président du Lokaal Overlegplatform des écoles moyennes bruxelloises. 'Le départ des élèves bruxellois reste assez constant dans l'ensemble

et les élèves de la Rand constitueront encore incontestablement une part importante de la population des écoles bruxelloises.' Il est beaucoup plus important que les écoles se préparent au développement et à l'internationalisation de la population des élèves. 'L'internationalisation est inévitable et ne s'arrêtera pas aux frontières de Bruxelles. Actuellement, l'enseignement néerlandophone ne se prépare pas encore suffisamment à un public international.'

Waar geschiedenis en natuur sam

Vlakbij de beschermde hoeve van het Hof-ten-Hout in Sint-Genesius-Rode ligt een mooi wandelparkoers waar je in om het even welk seizoen een meer dan aangename wandeling kunt maken.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Je stapt door een afwisselend landschap met akkers, weiden, graslanden en bossen met enkele pittige waterlopen en een uitgesproken reliëf. Meer moet dat niet zijn om je wandelschoenen aan te trekken en een rits onverwachte aspecten van de Rand te ontdekken.

Als je vertrekt aan het kruispunt van de Hof-ten-Houtstraat en de Eikenbosstraat passeer je meteen de hoeve Hof-ten-Hout die dateert uit de jaren 1780. Ze brandde groten-deels af in 1970, waarna ze zo goed mogelijk weer werd opgebouwd. Enkel de schuur heeft de tand des tijds redelijk goed doorstaan. Als je het veldpad ingaat, dat ook nog Hof-ten-Houtstraat heet, zie je meteen links een infobord van Natuurpunt met commentaar over de heraangelegde poel. Met de vereende krachten van de provincie, het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën, de amfibieënwerkgroep Hyla en vrijwilligers van Natuurpunt Rode is deze plek sinds de nazomer van 2008 een echte oase van de biodiversiteit

geworden. De vroedmeesterpad, een merkwaardige warmteminnende amfibieënsoort waarbij de mannetjes de eitjes bewaken, zijn weer in iets grotere aantallen aanwezig. Onlangs werd nog wat lisdodde geruimd en binnenkort komt er een soort broedbak voor de pad zodat zijn soort een extra duwtje in de rug krijgt. Je kunt de beestjes nu niet zien of horen, want ze zijn in een diepe winterslaap verzonken. Komende lente laten de mannetjes hun kenmerkende roep horen en zal blijken hoe het met de aantallen is gesteld.

Pal op de taalgrens

Als je het veldpad afloopt, volg je steeds het eerste volwaardige pad links zodat je uiteindelijk in een vierkant loopt om terug bij je vertrekplaats uit te komen. Onderweg loop je door een gevarieerd landschap, letterlijk op de rand tussen Vlaanderen en Wallonië. De enorme Sint-Gertrudishoeve, daterend uit ongeveer 1850 en een beschermd monument, die je van hieruit kunt bereiken als je

het pad door de velden volgt, ligt pal op de grens tussen beide gewesten. Ook daar is een poel ingericht voor de vroedmeesterpad en ook daar plaatsen vrijwilligers van Natuurpunt Rode binnenkort een broedbak. Dit zijn mooie voorbeelden van hoe de mens positief kan ingrijpen om de tanende natuur een handje te helpen. Daarmee houdt het trouwens niet op, want deze winter komt er een proefproject voor akkervogels. 'In de velden waar je doorloopt, het Waterloos Veld, gaan we een kleine voederplaats uitproberen om na te gaan of er gorzen en andere vogels die het moeilijk hebben op afkomen. Als de resultaten goed zijn, zaaien we vanaf volgend jaar een plek in met graansoorten die speciaal geschikt zijn voor overwinterende zangvogels als geel- en rietgors', zegt Philippe Verdegem, voorzitter van Natuurpunt Rode.

Natuur van de bovenste plank

Deze regio ademt natuur, en dat op een paar kilometer van Brussel. Op de wandelweg passeer je enkele houtkanten en dreven met heel wat boom- en struiksoorten: vlier, gewone esdoorn, populier, zomereik, verschillende wilgen, berken, meidoorn, ... Ze blinken hier allemaal broederlijk naast elkaar. Als je geleidelijk afdaalt naar het echte bos vallen de enorme beuken op, die als echte woudreuzen de valleihelling domineren. Hier en daar

engaan

bengelen zwammen aan de boomstammen, terwijl verschillende mossen nu volop bloeien en hun onzichtbare sporen massaal in de lucht sturen op zoek naar nieuwe groeiplaatsen. In de beschutting van het bos zoeken reeën en eekhoorns naar voedsel, want geen van beide houdt een winterslaap. Aan de bosranden spelen konijnen in het flauwe winterzonnetje, een haas kruist met grote snelheid de open akkers. Vooral in de sneeuw kun je ze allemaal uitsporen, en met wat geluk zie je nog wat afdrukken van enkele muissoorten. Boven het centrale open gebied van de wandeling hangt de buizerd, bidt de torenvalk of doet de sperwer een uitval naar een onachtzame vink of mees.

Het reliëf is redelijk uitgesproken en dat geeft toch altijd een apart cachet aan een natuurwandeling. Op een mooie, zonnige dag weten heel wat buurtbewoners dit duidelijk te appreciëren. Ze komen hier graag een frisse neus halen. Met wat sneeuw erbij kan dit landschap niet meer stuk en waan je je op een andere plek dan in de buurt van een grootstad.

KAART

Topografische kaart NGI 31/7-8 (Hof-ten-Hout) en 39/3-4 (Sint-Gertrudishof), schaal 1:20.000.

Vogels in de wintertuin

De laatste jaren zijn steeds meer vogels afhankelijk geworden van de tuin om te overleven omdat hun natuurlijke biotopen schaarser zijn geworden. Dat geldt bijvoorbeeld voor roodborstjes en merels, van oorsprong bosvogels, maar nu in toenemende mate tuin- en stadsvogels. Ook tortel- en bosduiven, de bonte specht en soms de groene specht, vinken, putters en zelfs sijsjes vinden steeds vaker hun weg naar de tuin.

Ook als er van nature veel vogelvoedsel in je tuin groeit, kruipt en vliegt, dan kan het in de winter toch nuttig zijn om de vogels bij te voeden, zeker in kleine tuinen en stadstuinen. Je helpt er de vogels mee en krijgt er een schitterend schouwspel voor in de plaats. Begin er niet te vroeg mee, maar wacht tot het meeste voedsel uit de tuin verdwenen is of onder de sneeuw ligt en tot het echt koud is. Voor je besluit om de vogels te voeden moet je wel beseffen dat je er heel de winter mee moet doorgaan. De vogels raken immers snel gewend aan hun gaarkeuken en zullen minder moeite doen om heel de dag op zoek te gaan naar eten. Zodra het warmer wordt in het voorjaar moet je stoppen met bijvoeden. Tracht de vogels steeds rond hetzelfde tijdstip te voeden, liefst 's ochtends. De meeste vogels zijn er na enkele dagen aan gewend en zullen steeds rond datzelfde tijdstip opduiken.

Of je nu kiest voor een eenvoudige voederplank of een design voederhuisje, je moet er altijd voor zorgen dat het zo is opgesteld dat katten er niet bij kunnen. Bevestig ze dus voldoende hoog (een tweetal meter) en voldoende ver verwijderd van bomen en struiken waarin de katten zich kunnen verschuilen of die ze als springplank kunnen gebruiken. Om zelf te genieten van het etende vogelvolkje plaats je de voederplank best in de buurt van een raam.

Wat en hoeveel? Vogels hebben vooral voedsel nodig dat rijk is aan koolhydraten en vet. Veel keukenrestjes zijn goede vetleveranciers: speksworstjes, braadvet, stukjes kaas, vleesbotjes, enzovoort. Sterk gekruide of

gezouten restjes mag je niet voederen. Als je brood wil strooien, dan week je het best even in water om te vermijden dat het opzwellt in de vogelmaag. Ook granen en zaden (zonnebloempitten, tarwekorrels, hennepzaad, gierst) en noten (geplette walnoten, hazelnoten, pinda's) bevatten vet en koolhydraten. Veel onkruidzaden (zuring, distel, brandnetel, kaardebol) zijn zeer geliefd en kun je zelf oogsten in de tuin. Je kunt ook kant en klare zaadmengsels voor tuinvogels kopen. Om verspilling te vermijden kun je de zaden in een zaadautomaat doen. Die kun je zelf maken door een jampot omgekeerd boven de voederplank te hangen.

Sommige vogels, zoals roodborstjes en lijsters, staan nogal wantrouwig tegenover voedertafels en pikken hun eten liever van de grond. Ook vinken en heggemussen scharrelen graag op de grond rond. Gooi voor lijsters en merels regelmatig een paar doorgesneden (zelfs half rotte) appels of peren onder de voedertafel en strooi voor de roodborstjes wat kaasrestjes of haveremout. Ook gekookte rijst of aardappelen of restjes spaghetti zullen ze met plezier verorberen. Andere vogels zoals meesjes geven de voorkeur aan hangende voederplaatsen, in de vorm van bijvoorbeeld een vetbol met zaadjes of een slinger van pindanootjes. Hoeveel je moet bijvoeden, zul je snel merken. Het principe is dat er zo weinig mogelijk blijft liggen. Om te vermijden dat sommige vogels de voederplank monopoliseren, kun je in een grote tuin twee of meer voederplaatsen maken. Leg op elke plaats regelmatig wat appels of peren voor de lijsters en kramsvogels, ze kunnen dan nooit overal tegelijk zijn zodat minder agressieve vogels ook even de kans krijgen om te eten. Water is belangrijk als het vriest. Zet daarom op of bij de voederplank een bakje met lauwwater. Als het heel erg vriest, moet je geregeld voor vers water zorgen. Om te vermijden dat kleine vogeltjes gaan baden tijdens strenge vorst, moet de schaal ondiep zijn. Indien je een vijver hebt, is het niet nodig om voor extra water te zorgen. Dan volstaat het om een hoekje van de vijver open te houden.

TEKST Paul Geerts

Sedete is een jong en alternatief meubelbedrijf uit Dilbeek. Het is gevestigd boven het atelier van stichter Stef Desmet. Recent kregen ze de titel van innovatief bedrijf, een prijs die de Vlaamse overheid toekent aan bedrijven die vernieuwende ideeën in de praktijk omzetten.

TEKST Nathalie Dirix ■ FOTO Filip Claessens

Sedete Eco Design bestaat twee jaar en is gegroeid uit het Sedete stof- en restauratieatelier. Hun verhaal begon met een opdracht om een ecologisch zitmeubel te ontwikkelen. 'Ecologie heeft me altijd geïnteresseerd. Toen we de vraag kregen om een natuurvriendelijk zitblokje te ontwikkelen, heb ik die kans met beide handen gegrepen. Zo is de idee

natuurlijk

Blauw lichtgewicht

In de wintermaanden naar vogels kijken, is een goed idee. In het kale landschap zijn ze veel beter te zien dan in de bebladerde zomer of herfst. De blauwe reiger zit hier het hele jaar, maar nu is het moment om hem goed te observeren. Als het een heel koude winter is, zakt hij wat af naar het zuiden, maar bij gewoon frisse temperaturen zit hij graag aan de waterkant op zoek naar een lekkere hap. Dan is hij minder schuw dan gewoonlijk en kun je hem dus redelijk dicht benaderen. Het gaat om een van onze grootste vogels die een vleugelbreedte van anderhalve meter kan halen en een grootte van

dezelfde orde. Ondanks zijn enorm postuur blijkt dat het in feite om een hoop pluimen gaat. Zijn totaalgewicht gaat immers heel zelden boven de 2,5 kilogram en dat zou je toch niet verwachten van zo'n groot beest.

In onze regio zijn twee oude, bekende broedkolonies: die van het Koninklijk Paleis in Laken met een twintigtal koppels en die van het Bloso-domein in Hofstade met een tientot vijftiental ouderparen. Ze bevinden zich heel hoog in de bomen waar zo'n grote, spichtige vogels een wat onhandige indruk geven als ze op de bewegende takken balanceren.

Reeds vanaf volgende maand zie je de ouder-
vogels voorbereidselen treffen om hun nes-
ten klaar te maken voor de vroege eileg, maar
eerst moeten ze de winter doorkomen en dat
kan wel eens tegenvallen. Elk jaar krijgen de
vogelopvangcentra over heel Vlaanderen uit-
gehongerde en graatmagere vogels binnen die
meestal snel opkikkeren als ze hun gewone
portie voedsel binnenkrijgen. Zolang de plas-
sen of beken niet dichtvriezen, is er voor deze
vogels geen probleem. Er zijn dan wel geen
kikkers of padden te vinden omdat die een
winterslaap houden, maar vissen zijn het hele
jaar voorhanden. Een of twee middelgrote vis-
sen per dag volstaan, en als het moet kan de
vogel zelfs een paar dagen zonder eten. Maar
als ijs of sneeuw de wateren gedurende meer

kokos zit je goed

ontstaan om met kokosvezels te werken. Het is een natuurlijk en heel duurzaam materiaal. Zoals veel tropisch hout schimmelt het niet, rot het niet en is het antimicrobieel. Het is op en top biologisch materiaal. De melk van de kokosnoot wordt gedronken. Het vlees gegeten. En sinds kort wordt het harige omhulsel door ons gebruikt voor meubels. Fascinerend toch? Als je ziet hoe je van natuurlijk afval afbreekbare commerciële producten kunt maken', zegt Stef Desmet.

Praktisch en ecologisch

Sedete ontwerpt vooral zitmeubelen zoals eenvoudige zitblokjes of loungezetels. De stijl is strak en functioneel. Er zijn plannen om binnenkort ecologische en ergonomische werkrukken en bureaustoelen te ontwikkelen. Ook salontafels, boekenrekken en presentatierekken voor de inrichting van winkels komen eraan.

Zijn ecologische meubelen de nieuwe trend? 'Mensen kiezen niet bewust voor ecologie. Het is maar een heel klein percentage van onze klanten dat onze producten koopt omdat ze ecologisch zijn. Het merendeel koopt ze omdat ze handig, praktisch en mooi zijn. Dat ze daarenboven ecologisch zijn, zien ze als een extraatje dat ze er graag bij nemen. Wij gaan ervan uit dat onze producten naast hun ecologisch aspect *beter* of *anders* moeten zijn. Zo kunnen we ons pas echt onderscheiden. Een item dat erg in trek is, is ons ventilatie laptop-

kussen. Het is gemaakt uit snijafval van kokosplaten en gerecycleerde kokosvezels. Mensen die vaak met de laptop op de schoot werken, vinden het handig omdat het de warmte van de laptop opvangt en makkelijk werkt. Weer een praktisch en ecologisch ding.'

Anders durven denken

De voorbije twee jaar heeft Sedete heel wat ervaring opgedaan in het ontwikkelen van zitmeubelen in kokosmateriaal. Deze kennis willen ze in de toekomst, in samenwerking met andere partners, verder commercialiseren. 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen blijft een belangrijk punt voor ons. We willen blijven ondernemen op een manier die

sociaal en ecologisch correct is. Daarom gebruiken we 100 procent groene elektriciteit, werken we met FSC-hout. FSC is een label dat je de garantie geeft dat het hout enkel uit bossen ontgonnen wordt die opnieuw aan geplant worden. De kokos die we gebruiken, komt dan weer uit fairtrade plantages. Het is de combinatie van al die materialen en onze creativiteit die maakt dat we onze producten ecologisch en vernieuwend mogen noemen. Ze zijn tot stand gekomen door anders te denken. Precies dat fascineert me. Hoe je door de klassieke paden te verlaten anders gaat ondernemen, en zo tot oplossingen komt voor een andere, betere en milieuvriendelijkere wereld.'

EN Comfy with coconut

Sedete, a young alternative furniture company from Dilbeek, is now formally acknowledged as being an innovative company, thanks to a recent decision by the Flemish Authorities. Sedete designs clean-lined and functional seating furniture made out of coconut. Plans are afoot to develop ecological and ergonomic stools and office chairs. Coffee tables, bookshelves and display racks for fitting out shops are also in the offing. 'It is fascinating to see how natural degradable waste can be converted into commercial products', says the company's founder Stef Desmet. 'Corporate social responsibility is of key importance for us. We want to continue doing business in a socially and environmentally correct way. It is a question of striking out in new directions and discovering alternative types of entrepreneurship in order to produce solutions for an alternative, better and more environmentally-friendly world.'

dan een week dichtleggen, duiken de problemen op. Dan zijn er maar twee mogelijkheden voor deze vissende vogel: wat meer naar het zuiden trekken of omkomen van de honger.

Het reigerbestand in de Rand is redelijk groot omdat er zowel in het naburige Brusselse Gewest als in de randgemeenten heel wat poelen, plassen en (park)vijvers zijn waar een weelderige vispopulatie aanwezig is. De blauwe reiger is bovendien geen kieskeurige vogel. In barre tijden eet hij zelfs mollen en ratten. De afstand tussen het nest en het gebied waar voedsel te vinden is, kan een tiental kilometer bedragen. Die afstand wordt meestal afgelegd in het vroege of late schemerduister waardoor je de vogel moeilijker te zien krijgt. Zijn rauwe kreet, die hij

zowel op de grond als in de lucht slaakt, maakt hem echter onmiskenbaar zodat je weet dat hij in de buurt is. Als je in de omgeving van waterrijke plekken wandelt en niet meteen een reiger ziet, kun je toch te weten komen of hij daar aanwezig is. Je kunt de enorme pootafdrukken zien die aan geen enkele andere vogelsoort kunnen toebehoren vanwege de duidelijk zichtbare achterteen. De uitwerpselen onderscheiden zich ook van die van andere vogels: ze zijn zeer groot en erg wit van de kalk van zijn prooi. Als je een of andere reigerveer vindt, kun je

ook niet missen vanwege heel groot en blauw of blauwgrijs. Je merkt het, dit dier laat altijd wel ergens zijn sporen na, zodat je kunt weten of hij in de buurt is of was. Als je je strategisch opstelt, kun je hem een volgende keer misschien van dichterbij waarnemen.

TEKST Herman Dierickx

Verborgen schatten

Tekeningen van onschatba

‘De Stichting Felix De Boeck heeft 1.600 tekeningen geschonken aan het FeliXart Museum. De kunstenaar heeft zijn complete set aan tekeningen angstvallig bewaard; die kwamen nooit in het commerciële circuit terecht. Het is een heuse schatkamer als je weet dat het gaat om een soort van *moedertekeningen*. Die tekeningen zijn de artistieke drager van alles wat Felix als kunstenaar heeft gerealiseerd. Uit studie blijkt dat hij niet alleen in de jaren 20 die tekeningen heeft benut als basis van zijn abstracte schilderijen, maar ook voor zijn werk in de jaren 50. Felix schilderde zelden op doek, maar gebruikte vooral unalut zachtboardplaten van houtvezels. Op die vaste ondergrond schilderde hij eerst een motief en kerfde er vervolgens tekeningen op. Door de studie van de 1.600 tekeningen komen we veel te weten over de evolutie van de kunstenaar en de wisselwerking tussen zijn tekeningen en schilderwerken.’

Sergio Servellón wijst erop dat Felix De Boeck en de hele generatie van avant-gardisten in België in de schaduw stonden van de expressionistische kunst met schilders als Permeke en Frits Van den Berghe en ook van de surrealistische kunstenaars, zoals Magritte en Delvaux. ‘Net als zijn tijdgenoten ondervond Felix De Boeck dat hij in de jaren 20 met zijn abstracte, avant-garde kunst op weinig publieke belangstelling kon rekenen. Hij zocht een uitweg in het figuratief werk. Op dat ogenblik gaat hij bepaalde abstracte kunstwerken overschilderen. Zo is er het abstracte schilderij waar hij een masker als figuratief motief bijschildert. Bij de partiële overschildering ontstaan er hybride schilderijen die een uiting zijn van zijn gevecht tussen abstracte en figuratieve kunst. Naast gedeeltelijke overschildering zijn er ook voorbeelden van een volledige overschildering. In de al uitzonderlijke ruime collectie is er dus nog een verdoken collectie aanwezig. Het hergebruik van ideeën en materialen typeert Felix De Boeck ten voeten uit. Het FeliXart Museum staat nu voor de uitdaging hoe het met de modernste technieken het onderliggende kunstwerk kan (her)ontdekken en publiek verspreiden.’

Het grote publiek kent de kunstenaar-boer Felix De Boeck van zijn religieus werk en zijn portretten. Dat hij tot de toonaangevende pioniers van de abstracte kunst in België behoort, bleef onderbelicht. Zijn tekeningen zijn altijd verborgen gebleven.

TEKST Gerard Hautekeur ■ FOTO Filip Claessens

Het FeliXart Museum in Drogenbos wil dat eenzijdige beeld bijstellen. Het beschikt over een aanzienlijk deel van de kunstcollectie, waaronder 1.600 tekeningen die nog nooit werden tentoongesteld. De Boeck heeft bovendien eigen origineel werk overschilderd. Ook die verborgen schatten wil het museum in de toekomst tonen.

Moedertekening

‘Felix leefde van 1898 tot 1995 en bleef tot het einde van zijn leven bijzonder actief als kunstschilder. Zijn oeuvre wordt geschat op 5.000 werken. Het FeliXart Museum beheert een collectie van ongeveer 1.000 schilderijen met weinig hiaten in de 80-jarige kunstenaarscarrière’, aldus directeur Sergio Servellón.

Schaars goed

‘De miskennis van de abstracte avant-gardisten duurde tot 1959 wanneer een tweede

re waarde

FR Dessins d'une valeur inestimable

L'artiste Felix De Boeck fait partie des pionniers de l'art abstrait en Belgique qui font autorité. Le FeliXart Museum de Drogenbos possède une partie impressionnante de la collection de l'artiste, dont 1.600 dessins encore jamais exposés à ce jour. 'L'artiste a méticuleusement conservé l'ensemble de ses dessins; ils n'ont jamais fait partie du circuit commercial. C'est un véritable trésor qui a servi de base à ses peintures abstraites', explique le directeur Sergio Servellón. Lorsque le public s'est désintéressé de l'art abstrait, De Boeck a surpeint ses oeuvres originales. 'Ce qui a donné lieu à une espèce de peintures hybrides. Le musée montrera aussi ces trésors cachés à l'avenir.'

generatie van abstracte kunstenaars op de voorgrond treedt. Op dat ogenblik verwerwen ook de pioniers van het eerste uur, zoals Karel Maes en Felix De Boeck, bekendheid bij het grote publiek. Verschillende pioniers proberen een graantje mee te pikken van de publieke belangstelling. In de jaren 50 en 60 schilderen ze nieuwe abstracte kunstwerken, die ze antideren want de abstracte kunst uit de jaren 20 is een economisch schaars goed. Er is dus veel discussie over de correcte datering van abstracte schilderijen in België. Dit maakt het onderzoek naar de plaats en de waarde van de pioniers in de abstracte schilderkunst nog boeiender.

'Het is tekenend dat Felix in de laatste jaren van zijn leven terugkeerde naar de abstracte schilderkunst. Verschillende werken bevinden zich in het archief van het Museum. Het is van het mooiste dat De Boeck heeft geschilderd en dat willen we in de toekomst tonen', besluit Sergio Servellón.

i FeliXart Museum, Kuikenstraat 6 in Drogenbos, 02 377 57 22, www.felixart.org

kwestie van smaak

Puur rund uit de pampa's

Ben jij een groot liefhebber van vleesgerechten en een goed glas wijn? Dan moet je in Toma Maté met zijn Argentijnse keukens zijn. Met veel passie spreken eigenaar Javier Scotto en zijn chef-kok Ludovic Saget over het meest gegeerde vlees van Argentinië. Zijn rundvlees is bekend voor de biefstukken die groter, malser en sappiger zijn.

Het geheim? Het Argentijns vee bestaat voornamelijk uit Aberdeen Angus en Hereford vee en onderscheidt zich van de rest omdat het met gras wordt gevoerd in plaats van met graan. Het Argentijns vee loopt vrij rond in de uitgestrekte pampa's, enorme vruchtbare weilanden in het centrum van Argentinië, en doet zich te goed aan overvloedige verschillende soorten gras. Vlees uit de vrije natuur, waar de kuddes nog de ruimte hebben. Groeihormonen zijn absoluut uit den boze, alles is 100 % puur. Dankzij het vrijuit lopen van de koeien en het bewegen van hun spieren rond de botten heeft het vlees niet alleen een betere smaak, maar het bevat ook 10 % minder cholesterol en 25 % minder vet. Een Argentijn eet elk jaar zo'n 30 pond meer rundvlees dan wij, zonder dat het risico op hart- en vaatziekten verhoogt. Het rundvlees is er van een zeer hoogstaande kwaliteit.

Geschiedenis

Argentijns rundvlees en de productie ervan speelt een belangrijke rol in de cultuur van Argentinië, van de asado tot de gaucho's. Asado is een traditioneel gerecht uit Zuid-Amerika met als hoofdbestanddeel rundvlees naast andere soorten vlees, allen bereid op de grill of openvuur. De gaucho is de nomade cowboy die op de immense vlaktes van de pampa over de kuddes waakt. Door de jaren heen werden de landeigenaren rijk van de rundvleesproductie en de export ervan. Sinds de uitvinding van gekoelde treinen en schepen in de late 19e eeuw begon de exportmarkt van de rundvleesindustrie uit Argentinië te bloeien. Het vlees, bestemd voor de export naar Europa,

wordt vacuum in dozen verpakt en per boot vervoerd. Gedurende het vier tot zes weken durende transport kan het vlees rijpen waardoor het nog malser wordt. Wanneer de koelcontainers met het vlees hier arriveren, heeft het nog een koelverse houdbaarheid van ongeveer drie maanden. Het vlees wordt dus niet ingevroren.

Bereidingen

Ook de manier waarop het vlees wordt gesneden, is uiterst belangrijk voor de smaak. We onderscheiden de filet pur (biefstuk van rundvlees) met 0 % vet. Het is het malste stuk van het rund. Dan heb je de contrefilet met een stuk vet rondom, dat veel smaak geeft aan het vlees en maar 4 % vet bevat. En tot slot de entrecôte (tussenribstuk of dunne lende) met zijn lijn vet doormidden het stuk en 8% vetgehalte.

De Argentijn eet zijn vlees het liefst doorbakken en licht gezouten. Sauzen zijn overbodig. In Toma Maté wordt het vlees met een weinig olijfolie besprenkeld en daarna op de grill gelegd. Wanneer het vlees bijna gaar is, wordt het van de grill gehaald en laat men het even liggen op een plaat ernaast. Dan ontpant het vlees zich. Daarna wordt het stuk terug op de grill gelegd om verder op te warmen. Het wordt geserveerd op een voorverwarmd bord. Dit lekker stuk rundvlees gaat samen met een gemengde salade en krielaardappeltjes gebakken in look en rozemarijn. Naast het gegrild vlees hoort ook de traditionele chimichurri; een marinade van olijfolie, pijpajuintjes, peterselie, oregano, knoflook, pili-pili, zout en peper. Een lekkere Argentijnse wijn erbij en het is helemaal af.

TEKST Anne Baekens

i Onze medewerkster Anne Baekens gaat in de rubriek **kwestie van smaak**, samen met een aantal chef-koks uit de Rand, op zoek naar bijzondere, doorgewone of verrassende smaken. Deze maand sprak ze met Javier Scotto en zijn chef-kok Ludovic Saget van restaurant Toma Maté, Herman Teirlinckplein 1 in Beersel, 02 376 00 48.

Gevechtspiloot wordt lobbyist

'Je traint je hele leven voor iets waarvan je hoopt het nooit te moeten doen.' De Britse ex-luchtmachtpiloot David Trembaczowski-Ryder (58) dropte geen enkele bom in oorlogstijd en bracht niemand om het leven. Hij koos wel strategische doelwitten in Sarajevo uit en schopte het tot basiscommandant in Gibraltar.

TEKST Johan De Crom ■ FOTO Filip Claessens

FAVORIETE PLEK IN GB

De Highlands in Schotland.

GROOTSTE BRIT

Lord Nelson of Trafalgar.

MOOIESTE HERINNERING AAN GB

Het mooie en gevarieerde platteland.

Sarajevo

Oorlog kwam er nochtans wel aan te pas. In 1984 was David binnen de NAVO betrokken bij een operatie in het woelige Beiroet. Hij moest er mee de Britse troepen beschermen. Het werd nog spannender tijdens de oorlog in Bosnië. Hij opereerde in Sarajevo. 'Als er nieuwe brandhaarden uitbraken, moest ik op basis van informatie van de inlichtingendiensten en afhankelijk van de politieke situatie de strategische doelwitten van bombardementen kiezen.' Zijn carrière scheerde er hoge toppen, een post als basiscommandant van de Britse luchtmacht op Gibraltar werd de kers op de taart. In 2000 werd hij er chef over 250 militairen.

Kalmer aan

In 2003 genoot David een overplaatsing naar Brussel, waar hij bij operaties van de EU de Britse standpunten in de Europese militaire staf verdedigde. Die diplomatieke ervaring komt hem nu van pas. David stortte zich op 'een baan als gewone burger' in Brussel, als expert veiligheid bij de ACI (Airports Council International), een lobbyorganisatie die de belangen van de Europese luchtvaart verdedigt.

Deze burgerbaan geeft David iets meer tijd om in het groene Overijse door te brengen, samen met zijn Deense vrouw Lone en hun zonen Andreas (13) en Thomas (5). Het gezin voelde zich direct omarmd door de vriendelijkheid van de Vlaming. Heel actief kan David zich in de gemeente niet engageren, met een groot huis dat hij veelal zelf verbouwt. Beter zo, het houdt hem even aan de grond. En zijn militair karuur blijft zo zelfs op leeftijd in *good shape*.

Deze aimabele defensiechef streek inmiddels neer in Overijse en lobbyt voor de Europese luchtvaartsector. 'Ik ben weer een gewone burger', zegt hij. Maar dan toch ook weer niet zo'n gewone. David verklaart hoe zijn roots hem bij de Britse luchtmacht brachten. Zijn vader was een Poolse luchtmachtpiloot toen in 1939 de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Hij ontvluchtte zijn land via onder meer Roemenië en Frankrijk om uiteindelijk in Engeland te belanden. 'Eens je geproefd hebt van het vliegen, kun je niet meer terug. Het is een unieke ervaring die je maar met weinig mensen deelt', zegt David. Hij toont me zijn boeken over zijn passie, sommige door zijn eigen vrienden geschreven. 'Vijfentwintig kamers zijn omgekomen. De band met wie achterblijft, is enorm.'

Bommen voor de vrede

In vredetijd trainde David met zijn squadron op bommen werpen boven oefenvelden. Hij was tweede piloot of navigator. Hij moest de route bepalen, wapens kiezen, beslissen over radar en tactiek. 'De tijd van de GPS bestond nog niet. Met stopwatch en vooraf gemaakte plannen berekende je heel precies je doel. Als je door omstandigheden afweek van je route moest je in je hoofd snel weer herberekenen waar je uit moest komen.' Zelf heeft hij nooit een bom moeten droppen in oorlogstijd of doelgericht de vijand moeten ombrengen. 'Je traint je hele leven voor iets waarvan je hoopt het nooit te moeten doen', zegt de voormalige piloot. 'Frustrerend? Nee, je werkt mee aan een groter doel. In de NAVO en de Europese Unie bewaar je de vrede door klaar te staan in tijden van oorlog. Aan dat hoger doel trek je je op.'

DE Kampfpilot wird Lobbyist

Sobald man einmal auf den Geschmack des Fliegens gekommen ist, lässt es einen nicht mehr los. Es ist eine einzigartige Erfahrung', sagt David Trembaczowski-Ryder aus Overijse. David war britischer Kampfpilot. Er hat keine einzige Bombe in Kriegszeiten abgeworfen und niemanden umgebracht. Er hat vielmehr strategische Ziele in Sarajevo ausgekundschaftet und schaffte es bis zum Stützpunktkommandanten in Gibraltar. 'Man trainiert das ganze Leben für etwas, von dem man hofft, es nie tun zu müssen. Frustrierend? Nein, man trägt zu einem höheren Ziel bei: den Frieden zu wahren, und daran kann man sich hochziehen.' Heute arbeitet David als Sicherheitsexperte beim Airports Council International in Brüssel, einer Lobbyorganisation, die für die Interessen der europäischen Luftfahrt eintritt, und hat mehr Zeit, die er mit seiner dänischen Frau Lone und seinen Söhnen Andreas und Thomas verbringen kann.